

Ўттиз беш йиллик мустақил тараққиёт йўлимиз бизга бир ҳақиқатни ўргатди: халқ ва давлат ягона мақсад йўлида бирлашиб, астойдил ҳаракат қилса, забт этиб бўлмайдиган марранинг ўзи йўқ.

Шавкат МИРЗИЁЕВ

O'zingni angla!

Hurriyat

Mustaqil gazeta

2026-yil
3-sentyabr
payshanba
№ 35 (1513)

Gazeta 1996-yil dekabr dan chiqa boshlagan

www.uzhurriyat.uz

hurriyatuz@mail.ru

t.me/hurriyatuz

Hurriyat gazetasi

ЎЗЛИК

БУЮК МЕРОСНИНГ ЗАМОНАВИЙ ТАЛҚИНИ

Ислом цивилизацияси маркази билан журналистик ҳамкорлик

Тошкент шаҳрида қад ростлаган Ислом цивилизацияси маркази — халқимизнинг кўп асрлик тарихий, илмий ва маънавий меросини бир маконда жамлаган ноёб маскандир. Бу ерга қадам қўйган ҳар бир инсон нафақат тарихий экспонатлар билан танишади, балки асрлар давомида Мовароуннаҳр заминида шаклланган илм-фан, тафаккур ва маърифат анъаналарини теран ҳис этади.

Марказ экспозициялари ислом цивилизацияси ҳамда буюк аждодларимизнинг илмий мероси ҳақида ҳикоя қилади. Она заминимиз Абу Райҳон Беруний, Абу Али ибн Сино, Муҳаммад ал-Хоразмий, Имом Бухорий, Имом Термизий, Мирзо Улуғбек каби донишмандлар номи билан узвий боғлиқ. Уларнинг математика, тиббиёт, астрономия, география, ҳадис илми ва бошқа соҳаларга қўшган бебаҳо ҳиссаси бугунги замонавий илм-фан тараққиётида ҳам муҳим ўрин тутди.

Марказнинг ўзига хос жиҳатларидан бири — тарихий жараёнларнинг етти асосий тематик портал орқали ёритилишидир. Ушбу порталларда Ўзбекистон ҳудудидаги қадимги цивилизациялар, ислом динининг кириб келиши ва ривожланиши, илм-фан ва маданият тараққиёти, Темурийлар даври ҳамда ундан кейинги тарихий жараёнлар изчиллик билан намойиш этилади. Шу тарихи таърифи буюрвчилар тарихни алоҳида экспонатлар йиғиндиси сифатида эмас, балки ўзаро боғлиқ ва яхлит жараён сифатида тасаввур қилиш имконига эга бўлади.

Тарихни асраб-авайлашнинг энг муҳим йўли — уни келажак авлодга бекаму кўст етказишдир. Бунинг учун эса тарихий ҳақиқатларни фақат дарсликлар ёки музей витриналарида сақлаб қолиш

нинг ўзи кифоя қилмайди. Уни замонавий тилда ва илгор воситалар ёрдамида ҳикоя қилиш, ёшлар қалбига етказиш зарур. Бугун журналистика айнан шу эзгу вазифани бажаришда муҳим воситага айланмоқда.

Шу нуктаи назардан, Ислом цивилизацияси маркази ҳамда Ўзбекистон журналистика ва оммавий коммуникациялар университети ўртасида ҳамкорлик йўлга қўйилганини алоҳида аҳамиятга эга дейишимиз мумкин. Мазкур тadbирда оммавий ахборот воситалари вакиллари, профессор-ўқитувчилар, талабалар ва ёш изланувчилар иштирок этди. Учрашув тарихий меросни замонавий журналистика воситалари орқали кенг жамоатчиликка етказиш, ёш журналистларнинг амалий кўникмаларини ривожлантириш

ҳамда таълим ва маданият соҳалари ўртасидаги ҳамкорлиқни мустаҳкамлашга қаратилгани билан эътиборлидир.

Марказнинг бой илмий салоҳиятини унинг кутубхонаси мисолида ҳам кўриш мумкин. Бу ерда 2 500 дан ортиқ кўлэзма ва тошбосма асарлар, яъни қарийб 40 минг босма нашр ҳамда 350 мингдан зиёд электрон материал жамланган. Бундай кенг манбалар базаси нафақат тарихчи ва тадқиқотчилар, балки журналистлар учун ҳам улкан билим ва маълумотлар хазинасидир.

Зеро, замонавий журналист учун тарих шунчаки сана ва рақамлар йиғиндиси эмас, балки инсон тақдири, илмий кашфиётлар, буюк гоғалар ва жамият хотираси ҳақида мукамал билимга эга бўлиш талаб этилади.

Ана шу жиҳатдан ЎзЖОКУ ва Ислом цивилизацияси маркази ўртасидаги ҳамкорлиқнинг муҳим йўналишларидан бири сифатида гид-журналистика алоҳида эътиборга лойиқ. Ушбу йўналиш орқали талабаларни тарихий объектлар, музейлар ва маданий мерос масканларини журналистик нуқтаи назардан ўрганишга, улар ҳақида профессионал экскурсиялар ва медиаматериаллар тайёрлашга йўналтириш кўзда тутилган.

Гид-журналист оддий гид ёки шунчаки маълумот етказувчи мухбирдан фарқи равишда тарихий манбани сиңқовлик билан ўрганади, фактларни текширади, воқеалар ўртасидаги мантикий боғлиқликни топади ва уни аудиторияга қизиқарли ҳикоя шаклида етказди. Бугунги мультимедиа журналистикасида бу кўникмалар видеорепортаж, подкаст, фотосуратлар, ижтимоий тармоқ контенти ва ҳужжатли лойиҳалар билан уйғунлашиши мумкин.

Ҳамкорлик доирасида келгусида тарих, маданият, маърифат ва журналистика йўналишларида танловлар ҳамда ижодий лойиҳаларни ташкил этиш, иқтидорли талабаларни рағбатлантириш кўзда тутилганлиги ҳам эътиборли. Муваффақиятли натижа кўрсатган талабаларни стипендиялар билан қўллаб-қувватлаш имконияти яратилиши эса ёшларни илмий изланиш ва ижодий фаолиятга янада руҳлантиради.

Ислом цивилизацияси маркази ана шу жараён учун улкан маърифий майдон. ЎзЖОКУ эса ушбу тарихни профессионал журналистика воситалари орқали кенг жамоатчиликка етказадиган ёш мутахассисларни тайёрлашда муҳим роль ўйнайди.

Фарангиз АБРУЕВА.

БУРЧ МАСЪУЛИЯТИ

ВАТАН МАНФААТИ МУҚАДДАС

Ички ишлар органларида ходимларнинг касбий тайёргарлиги ва малака ошириш жараёнларини ягона узлуксиз таълим тизимига бирлаштириш йўлга қўйилди

Инсон туғилиб ўсган юрт тупроғи, тарихи, тили ва қадриятлари унинг қалбига алоҳида ўрин эгаллайди. Ватанга муҳаббат ва садоқат эса ҳар бир фуқароннинг юксак бурчидир. Ватанга садоқат фақат сўзда эмас, балки амалий ишларда намоён бўлади. Зеро, Ватанга ҳимоят қилиш — юрт тинчлигини асраш, қонунларга риоя этиш, ҳалол меҳнат қилиш ва жамият тараққиётига муносиб ҳисса қўшиш демакдир.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Ватан ҳимоячилари кўнига бағишланган маросимда: “Мамлакатимиздаги тинчлик-оқойишталик халқимизнинг энг катта бойлиғидир”, дея таъкидлаган эди. Давлатимиз раҳбари бу бебаҳо бойлиқни асраш, жамоат тартиби ва фуқаролар хавфсизлигини таъминлашда ички ишлар органлари ходимларининг хизмати беқиёс эканини айтиб, тинчликни асраш нафақат касбий вазифа ва мажбурият, балки Ватан олдидаги муқаддас бурч, халққа хизмат қилиш эса юксак шараф эканини уқтирдилар.

Дарҳақиқат шундай. Ички ишлар органи ходимлари учун ҳам Ватанга садоқат, аввало, ўз хизмат вазифасини виждонан ва ҳалол бажариш-

дан бошланади. Ходим ҳар қандай вазиятда қонун устуворлигини таъминлаш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш, жамоат тартибини сақлаш ҳамда юрт тинчлигига таҳдид солувчи хавф-хатарларнинг олдини олиш учун юқори касбий тайёргарликка эга бўлиши зарур. Ушбу вазифаларни সিққидилдан бажаришда ходимдан ишқасб касбий маҳорат билан бир қаторда мардлик, жасорат, сабр-тоқат, қатъият ва садоқат талаб этилади.

Муҳими — ҳар бир фуқарога қонун доирасида, ҳолис ва инсонпарвар муносабатда бўлиш, халқ ишончини оқлаш ҳамда ўз шаъни ва қадр-қимматини асрашдир. Ички ишлар соҳасида хизмат қилувчи ҳар бир ходим хатти-ҳаракатида давлатга, қонунга ва халққа бўлган ҳурмат ҳамда масъулият яққол сезилиб туриши лозим.

Халққа хизмат қилиш — юксак шараф. Унинг “Халқимга, Ватанимга садоқат билан хизмат қиламан!” деб қасамёд қабул қилиши замирида эл-юрт тинчлиги ва оқойишталиги йўлида тунларни бедор ўтказиш, оғир ва мураккаб вазиятларда масъулиятни ўз зиммасига олиш, фуқароларнинг ҳаёти ва хавфсизлигини таъминлашдек фидоийлик ётади.

6-6

ИНСОН ҚАДРИ

ОЛАМНИ ҚАЛБАН ҲИС ЭТАЁТГАНЛАР

Айни вақтда мамлакатимизда ногиронлиги бўлган шахсларни қўллаб-қувватлаш, иш билан таъминлаш, ҳар томонлама кўмаклашиш борасида талай ишлар қилинмоқда. Биргина кўзи оғир ва заиф кўрувчилар учун мамлакатимизда бир қатор шароитлар яратилди, бунинг замирида инсонийлик, меҳрибонлик фазилатлари акс этган.

Ўзбекистон кўзи оғирлар жамияти тасарруфидида бугунги кунда олти мингдан зиёд ногиронлиги бўлган шахслар жамият аъзолигини қабул қилишган. Уларнинг фаолияти жамият томонидан ҳудудий бўлим ва бўлинмалар орқали қўллаб-қувватлаб борилади. Авваллари ҳеч қандай ойлик маошсиз хайрия пуллари эвазига ишлаган бўлим ва бўлинмалар бугунга келиб

мамлакатимиз раҳбари томонидан қабул қилинган тегишли фармон ва қарорларга асосан давлат субсидия маблағлари ҳисобидан ташкил этилган бўлиб, ҳар битта бўлим ва бўлинмаларга 3-4 та ишчи ўринлари берилган. Олий Мажлис ҳузуридаги Фуқаролик жамияти институтларини қўллаб-қувватлаш жамоат фонди томонидан доимий равишда ойлик маошлар билан таъминланмоқда. Жойлардаги бўлинмалар ўзларининг янги тadbиркорлик ўқув ишлаб чиқариш корхоналарига эга. Асосан матрас, шолча, чўтка ишлаб чиқариш билан шуғулланган корхоналар бугунга келиб, тadbиркорлиқнинг турли йўналишлари бўйича иш юритмоқда. Жумладан, “Дизайн Принт” ўқув ишлаб чиқариш корхонасида ноширлик хизматлари, яъси ва бўртма нуктали брайл китоблари чоп этилади.

2-6

УЮШМА ФАОЛИЯТИДАН

МИЛЛИЙ ИСТИҚЛОЛ ВА ЖУРНАЛИСТИКА: КЕЧА, БУГУН ВА ЭРТАГА

Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг 35 йиллиги мамлакатимиз ҳаётининг сифат жиҳатидан янги босқичини сарҳисоб қилиш, эришилган ютуқларни таҳлил этиш ва келгусидаги вазифаларни белгилашда муҳим давр ҳисобланади. Зеро, истиқлол йилларида миллий ўзгичилигимиз, қадриятларимиз ва маънавий ҳаётимиз билан бир қаторда миллий журналистикамиз ҳам янги босқичга кўтарилди.

Шу муносабат билан Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси Тошкент шаҳар бўлими ташаббуси билан “Миллий истиқлол ва журналистика” мавзусида давра суҳбати ўтказилди. Унда миллий матбуотимиз ривожига муносиб ҳисса қўшиб келаётган устоз журналистлар, ОАВ фахрийлари ҳамда соҳа жамоатчилиги вакиллари иштирок этди.

Тadbирда мустақиллик йилларида миллий журналистикамиз босиб ўтган йўл, юз берган туб ўзгаришлар ва ушбу касбнинг жамият ҳаётидаги ўрни ҳақида фикр юритилди.

Дарҳақиқат, истиқлол журналистика учун, энг аввало, миллий тафаккур ва сўз эркинлиги борасида кенг имкониятлар даврини бошлаб берди. Ўзбек тилидаги нашрлар, телевидение ва радиоканаллар, кейинчалик эса интернет нашрлари ҳамда рақамли медиа платформаларининг ривожланиши ахборот маконининг кенгайишига хизмат қилди.

Бугун журналистдан нафақат тезкор ахборот етказиш, балки воқеа-ҳодисаларни чуқур таҳлил қилиш, факт ва манбаларни сиңқовлик билан текшириш, ҳолислик ҳамда касбий масъулият тамойилларига амал қилиш талаб этилмоқда. Рақамли технологиялар шиддат билан ривожланаётган бир пайтда бу талаблар янада долзарб аҳамият касб этмоқда.

Мулоқотда журналист касбининг жамиятдаги ўрни ва масъулиятига алоҳида тўхталиб ўтилди. Ахборот оқими низоҳатда кучайган ҳозирги даврда ишончли ва ҳолис ахборотга бўлган эҳтиёж ортиб бораётгани, бу эса соҳа вакиллари зиммасига катта масъулият юклаши таъкидланди.

Соҳа фахрийлари томонидан мустақилликнинг дастлабки йилларидаги вазифалар, миллий матбуотнинг шаклланиш жараёни ва ривожланиш босқичлари билан боғлиқ хотиралар ўртоқлашилди. Устозлар таърифи бугунги авлод учун муҳим мактаб экани қайд этилди.

Бугунги журналистика янги давр талабларига мос равишда шаклланимоқда. Анъанавий ОАВ билан бир қаторда интернет журналистикаси, мультимедиа контенти, ижтимоий тармоқлар ва замонавий ахборот технологиялари ижодий фаолиятнинг ажралмас қисмига айланди. Шу боис соҳа вакиллари доимий изланиш ва кўникмаларини мунтазам янгилаб бориши — давр талаби.

Тadbир давомида журналистикани янада ривожлантириш, ижодкорларни қўллаб-қувватлаш, ёшлар учун имкониятларни кенгайтириш, касбий маҳоратни ошириш ва мавжуд масалаларга ечим топиш юзасидан таклиф ва мулоҳазалар билдирилди. Энг муҳими, бундай учрашувлар турли авлод вакиллари билан давр атрофида бирлаштириб, соҳанинг бой таърифи билан бугунги имкониятларини ўзаро боғлашга хизмат қилади.

Мустақиллик ва миллий журналистика — бир-биридан айро тушунчалар эмас. Истиқлол миллий матбуотимизга кенг имкониятлар эшигини очган бўлса, журналистика ана шу даврда мамлакатимиздаги ўзгаришларни ёритиш, халқнинг фикр ва овозини ифода этиш ҳамда муҳим жараёнларни ҳолис акс эттиришдек масъулиятли вазифани бажариб келмоқда.

Олдимизда турган асосий вазифа — ушбу таърифи асраб-авайлаш, журналистикамизни замон талаблари асосида ривожлантириш, унинг профессионал мезонларини мустаҳкамлаш ва сўзнинг жамиятдаги қадрини янада юксалтиришдир.

35 ЙИЛЛИК ШАРАФЛИ ЙЎЛ

Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 35 йиллиги мамлакатимиз ҳаётининг барча жабҳаларида босиб ўтилган шарафли йўлни, эришилган натижаларни сарҳисоб қилиш ва назардан ўтказиш учун муҳим фурсатдир. Айниқса, миллий журналистикамиз тараққиёти, унинг жамиятдаги ўрни ва масъулияти ҳақида фикр юритиш бугун ҳар қачонгидан ҳам долзарбдир.

Шу муносабат билан Ўзбекистон Миллий матбуот марказида “Мустақиллик ва журналистика: 35 йиллик шарафли йўл” мавзусида маънавий-маърифий тadbир бўлиб ўтди. Унда оммавий ахборот воситалари ходимлари, таниқли ва таърифи устоз журналистлар ҳамда соҳа фахрийлари иштирок этди.

Тadbирда мустақиллик йилларида миллий журналистиканинг шаклланиши ва ривожланиши, соҳадаги ўзгаришлар, сўз ва ахборот эркинлигининг кенгайиши ҳамда замонавий медиа маконининг тараққиёти ҳақида атрофлича фикр юритилди.

4-6

✓ **БИРИНЧИ ҚҲНҒИРОҚ**

ЯНГИ ОРЗУЛАР САРИ

Янги ўқув йилининг илк қўнғироғи — болаликнинг беғубор лаҳзалари, устоз меҳри ва катта орзулар билан боғлиқ унутилмас садолар ҳар йили минглаб қалбларда янги умидлар уйғотиб, билим ва камолот сари чорлайди. Пойтахтимиздаги 317-ихтисослаштирилган давлат умумтаълим мактабида ҳам 2026-2027 ўқув йили ана шундай кўтаринки руҳ, катта шижоат ва эзгу ниятлар билан бошланди.

Янги ўқув йилининг илк кунда мактаб ҳовлисидидаги ҳар бир нигоҳда ўзгача қувонч бор эди. Бир томонда кўлида гулдаста тугган, мактаб остонасидан илк бор ҳатлаётган жажжи ўғил-қизлар, иккинчи томонда эса фарзандининг қувончини баҳам кўраётган ота-оналар. Устозлар чеҳрасида эса яна бир янги авлодга билим бериш масъулияти ва шарафи акс этганди.

Тадбир “Ягона Ватан, ягона халқ бўлиб, янги ҳаёт ва келажақ яратамиз!” шиори остида ўтказилди.

Таъкидлаш жоизки, 1995 йилда ташкил этилган 317-ихтисослаштирилган давлат умумтаълим мактаби бугун 31 йиллик бой тажриба ва анъаналарга эга таълим даргоҳи сифатида фаолият юритмоқда.

Муассаса 1251 нафар ўқувчиға мўлжалланган бўлса-да, ҳозирги пайтда унда 2330 нафардан зиёд ўқувчи таҳсил олмақда. Бу кўрсаткич ушбу мактабга бўлган юксак ишонч ва эътиборнинг, яратилган муносиб шароитлар ҳамда фидойи педагоглар меҳнатининг ёрқин ифодасидир, дейиш мумкин.

2026-2027 ўқув йилида 317-мактабнинг 1-синфи учун 8 та синф ташкил этилиб, 280 нафар ўқувчи қабул қилинди. Кечагина боғча тарбияланувчиси бўлган жажжи ўғил-қизлар бугун мактаб формасида, кўлларидида гуллар билан катта ҳаётнинг биринчи саҳифасини очдилар.

Айниқса, биринчи синфга қабул қилинган ўқувчиларнинг Президент совғаларини катта ҳаяжон ва қувонч билан қабул қилиб олгани байрамга янада фойз бағишлади. Болажонларнинг беғубор табассуми, кўзларидаги қувонч ва келажакка ишонч янги ўқув йилининг энг гўзал манзараларидан бири бўлди.

Янги ўқув йилини муносиб кутиб олиш учун мактаб жамоаси томонидан барча зарур тайёргарлик ишлари амалга оширилди. Таълим жараёнини самарали ташкил этиш, ўқувчилар учун муносиб шароит яратиш, уларнинг билим ва салоҳиятини юксалтириш борасидаги ишлар изчил давом эттирилмоқда.

Мактаб раҳбари Дилфуза Собировна Ширматова бошчилигидаги педагогик жамоа олдида эса янги ўқув йилида янада улкан вазифалар турибди. Зеро, ҳар бир дарс ортида бир боланинг тақдирини, ҳар бир ўқитувчи меҳнати ортида эса юртнинг эртанги кунини мужассам.

Бугун мактаб партасида ўтирган ҳар бир ўқувчи — эртанги куннинг бунёдкори. Уларнинг билими, дунёқараши ва Ватанга бўлган муҳаббати қанчалик юксак бўлса, мамлакатнинг келажаги ҳам шунчалик ёрқин бўлади.

Зухра ҲАСАНОВА.

ОЛАМНИ ҚАЛБАН ҲИС ЭТАЁТГАНЛАР

1-6

Ушбу корхонада 40 дан ортиқ ногиронлиги бўлган шахслар меҳнат қилади. Бундай ўқув ишлаб чиқариш корхоналарини республика бўйича кўплаб учратиш мумкин.

Қолаверса, жамият юртимиздаги кўзи ожиз инсонларни нафақат моддий, сиёсий жиҳатдан, балки маънавий-маърифий жаҳда ҳам фаол қўллаб-қувватлаб келмоқда. Жумладан, жамият томонидан “Ораста қизлар”, “Энг яхши китобхон”, “Брайль саводхонлиги”, “Янги Ўзбекистоннинг ибратли оиласи”, “Инглиз тили саводхонлиги” каби кўрик-танловларнинг мунтазам ташкил этилиб, янгидан-янги иқтидорларнинг кашф этилиши айнан мана шу жонбозликнинг ёрқин далилидир.

1932 йил 15 июнда ташкил толган Ўзбекистон кўзи ожизлар жамияти кўриш бўйича ногиронлиги бўлган шахсларнинг ихтиёрий аъзолигига асосланган нодавлат нотижорат ташкилотдир. У Ўзбекистонда яшовчи кўзи ожиз инсонларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоялаш, уларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш, реабилитация қилиш, ижтимоий интеграциялаш, тенг ҳуқуқлилигини ҳамда тенг ҳаёт имкониятларини таъминлашга кўмаклашиш учун республика миқёсидаги жамоат бирлашмаси ташкилий-ҳуқуқий шаклида тузилган. Ўзбекистон кўзи ожизлар жамияти халқро ва хорижий ташкилотлар билан ҳам мустақим алоқаларни ўрнатган. Жамият Осиё кўзи ожизлар уюшмасининг, Бутунжаҳон кўзи ожизлар уюшмасининг аъзоси ҳисобланади. Россия, Беларусь, Туркия, Қозоғистон, Тожикистон, Қирғизистон, Туркменистон, Қувайт, Покистон ва Ҳиндистон каби давлатларда фаолият юритаётган кўзи ожизларнинг жамоат ташкилотлари билан яқин ҳамкорлик ишларини амалга оширмоқда.

“2024–2029 йилларда ЎзКОЖни янгилаш ва юксалтириш стратегияси” доирасида Ўзбекистон Кўзи ожизлар жамияти марказий бошқарувининг оммавий-ташкилий, маданий-маърифий, реабилитация ва спорт-соғломлаштириш фаолиятлари бўйича 2025 йил учун тузилган иш режасига мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси Олий Маҳлиси ҳузуридаги Фуқаролик жамияти институтларини қўллаб-қувватлаш жамоат фонднинг субсидия маблағлари кўмағида ўтган йилнинг 17-18 декабрь кунлари Тошкент шаҳрида “Янги даврда, янги Марказий Осиёда – бирдамми?” ҳамда “Минтақада ҳамкорлик ва ҳамжиҳатлик олий мақсадимиз!” шиорлари остида кўриш бўйича ногиронлиги бўлган шахсларнинг ижтимоий фаоллигини ривожлантириш борасида Осиё ва Марказий Осиё давлатларида фаолият юритаётган кўзи ожизлар бирлашмаларининг саммит тадбирлари ташкил этилди. Мазкур тадбирларда Ўзбекистон Респуб-

ликаси Президентини Администрацияси ҳузуридаги Ижтимоий ҳимоя миллий агентлиги, Ўзбекистон нодавлат нотижорат ташкилотлари миллий ассоциацияси, Осиё кўзи ожизлар уюшмаси аъзолари, Қозоғистон, Тожикистон ва Туркменистон давлатларида фаолият юритаётган кўзи ожизларнинг жамоат бирлашмалари вакиллари, Ўзбекистон кўзи ожизлар жамияти фаоллари, ташаббускор ёшлар иштирок этдилар.

Бутунжаҳон кўзи ожизлар жамиятлари ўртасида ижтимоий алоқаларни шакллантириш, мамлакатларда ногиронлиги бўлган шахслар учун яратилган шароитларни атрофлича ўрганиш ва бу соҳада амалга оширилаётган ижобий тажрибалар билан ўртоқлашиш мақсадида юртимизга жорий йилнинг январь ойида Қозоғистон кўзи ожизлар федерациясининг делегацияси ташриф буюрди. Жумладан, Қозоғистон кўзи ожизлар федерацияси президенти Алмат Сабитжанов ҳамда Қозоғистон бошланғич ташкилот раҳбарларидан иборат вакиллар дастлаб Бухоро, Самарқанд шаҳридаги тарихий обидалар, шунингдек, “Инсон” ижтимоий хизматлар маркази ҳамда жойлардаги “Нурли маскан” кўзи ожиз болалар мактаб-интернати фаолияти билан танишдилар.

Шундан сўнг ташриф Тошкентда Қозоғистон делегациясини Ўзбекистон кўзи ожизлар жамияти марказий бошқаруви раиси Эргаш Норпўлатовнинг расмий қабули билан давом этди. Маросимдан сўнг меҳмонлар пойтахтдаги “Dizayn-Print” ва “Cho’tka” масъулияти чекланган жамияти ўқув-ишлаб чиқариш корхоналарида ҳамда Тошкентнинг тарихий-меъморий обидаларида бўлишди. Юқори савиядаги учрашуларда икки томонлама меморандум имзоланиб, қатор манфаатли ҳамкорликларга эришилди.

Қайд этиш жоизки, бугунги кунда жамият томонидан тадбиркорлик, хунарамандчилик, спорт, таълим ва бошқа соҳалар бўйича кўзи ожиз аҳоли вакилларига мунтазам кўмак кўрсатиб келинмоқда.

Хусусан, дунё ҳамжамиятига ҳамоҳанг тарзда қатор мамлакатимизда кўзи ожиз инсонларнинг кутубхоналари замонавий смарт шақлига ўтказилиб, киши эшикдан кириши билан уларнинг юриш-туриши учун қулай,

овозли йўналтиригичлар, хоналар билан овозли таништириш ҳамда кутубхона каталогининг овозли тизими амалиётга жорий этилган. Қолаверса, кутубхоналар қошида китобхонлар учун махсус лингафон хоналар, тил ўрганиш, касбга йўналтириш, брайль алифбосига ўргатиш курслари ҳам босқичма-босқич амалиётга жорий этиб келинмоқда.

Албатта, ушбу ғамхўрлик бесамар кетгани йўқ. Бугунги кунда кўриш қобилияти чекланган ёшлар орасида IT соҳасини мукаммал ўрганиб, “Мухлиса” овозли синтезатори, “Brai keyboard” каби қатор овозли дастурлар, лойиҳалар ва иловалар яратилмоқда.

Қувонarli жиҳати шундаки, ушбу беғараз умуминсоний сиёсат нафақат маҳаллий тадбиркорлар, балки чет эллик ҳамкорларни ҳам беғарқ қолдирмапти. Жумладан, Хитой давлатининг Шанхай шаҳрида жойлашган йирик ва кичик ишлаб чиқариш заводлари учун мўлжалланган техник ускуналар тайёрлайдиган “AMC INDUSTRIAL DEVELOPMENT COMPANY LIMITED” компанияси раҳбари Тан Цзян Ўзбекистон кўзи ожизлар жамияти таркибидаги корхоналар билан шартнома тузиб, минглаб кўриш қобилияти чекланган инсонлар бандлигини таъминлашдек хайрли ишнинг ташаббускори бўлиши ана шу оқилона сиёсатнинг мевасидир. Қисман инвестиция ҳисобига ушбу ҳамкорлик доирасида Тошкент шаҳридаги “Dizayn-Print” ўқув-ишлаб чиқариш корхоналари янги иш ўринлари билан бойиши кутилмоқда. Шунини алоҳида айтиш жоизки, 2024 йил 26 август кунини Давлатимиз раҳбарининг “Фуқаролик жамияти институтларини давлат томонидан қўллаб-қувватлаш тизимини янада такомиллаштириш чоратадбирлари тўғрисида”ги ПФ-124-сон Фармони айни мuddао бўлди.

2026 йил февраль ойининг биринчи ўн кунлигида Ўзбекистон кўзи ожизлар жамияти раиси Эргаш Норпўлатов Бутунжаҳон кўзи ожизлар ассамблеяси вице-президенти сифатида Қувайт давлатида бўлиб, Осиё кўзи ожизлар уюшмаларининг ассамблеясида иштирок этди. Бу йиғилишда дунё бўйича бугунги кунда кўзи ожизлар ва заиф кўрувчиларга бўлган эътибор ҳамда яратилаётган шарт-шароитлар юза-

сидан музокаралар олиб борди. Дунё бўйича кўзи ожизларни қинаб келаётган муаммолар атрофлича муҳокама қилинди.

Ҳа, айтганча, 2024 йилда Ўзбекистон кўзи ожизлар жамияти ва бир қатор қўшни ҳамдўстлик мамлакатлари кўзи ожизлар жамиятлари ўртасида ўзаро меморандум имзоланган эди. Имзоланган келишувларга мувофиқ, жорий йилнинг апрель ойида Россия Федерацияси кўзи ожизлар жамиятининг тақлифига кўра, Ўзбекистон кўзи ожизлар жамиятининг махсус делегацияси Россия кўзи ожизлар жамияти фаолияти билан танишиб қайтди. Жумладан, Россия кўзи ожизлар жамияти тасарруфидидаги реабилитация марказлари, ишлаб чиқариш корхоналари, спорт-соғломлаштириш марказлари, шунингдек, тифло-музей фаолияти билан яқиндан танишиб, музей учун кўзи ожизлар жамияти тасарруфидидаги босмахонада брайль усулида chop этилган Куръон китоби совға қилинди.

2025 йил мубайнида ЎзКОЖ раҳбарияти республика бўйлаб сайёр қабул уюштирди. Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳар ва вилоят ҳокимлари ўртасида жамият аъзолари билан учрашувлар бўлиб ўтди. Унда барча муаммолар ўрганилди. Кўп қисми ҳал этилди. “Нурли маскан” мактаб-интернатларига ташриф буюрилди.

Йил бошидан буён Ўзбекистон кўзи ожизлар жамияти марказий бошқаруви ҳамда матбуот хизмати ва ташкилий бўлимларнинг йиллик режаларига кўра Олий Маҳлиси ҳузуридаги фуқаролик жамиятларини қўллаб-қувватлаш жамоат фонди молиявий кўмаги билан бир қатор илмий-амалий семинар-тренинглар, турли тадбирлар, танловлар ўтказиб келинмоқда. Жумладан, “Инсонийлик кўприги”, “Намунали Ўзбекистон кўзи ожизлар жамияти маҳаллий бўлинимаси”, “Ҳуқуқий саводхонлик академияси” семинар-тренинглари республика бўйича офлайн ва онлайн тарзда ўтказилиб келинмоқда.

Шу ўринда кўришда нуқсон мавжуд фуқароларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаб келаётган саховатпеша халқимизни ва бир қатор жамоат фондларини муҳтарам Юртбошимиз бошчилигида олиб борилаётган оқилона сиёсат — ногиронларни қўллаб-қувватловларини тилга олмаслиқнинг имкони йўқ. Кўзи ожизларнинг ҳар бир ишида камарбаста бўлаётган инсонларга ўз миннатдорчилигини изҳор этамиз. Шунингдек, жонажон Ватанимиз мустақиллигининг 35 йиллиги билан 80 мингга яқин кўриш бўйича ногиронлиги бўлган шахслар ва жамиятдошларимиз номида муборакбод этамиз. Ватанимиз гуллаб-яшнаверсин, Ватанимиз равнақи йўлида биз ҳамisha ҳамкадамимиз.

Турдали НОРМАТОВ,
Ўзбекистон кўзи ожизлар жамияти ахборот хизмати раҳбари.

✓ **ШУКРОНАЛИК**

Мен бугун ҳаётимга назар ташлар эканман, кўзларимга ёш тўлади. Бу ёшларда алам ҳам, армон ҳам йўқ, булар — шукур, миннатдорлик ва бахт ёшларидир. Чунки инсон баъзида босиб ўтган йўлига — орта қараб: “Наҳотки мен шунча йўлни босиб ўтдим?” деб ўзи ҳам ҳайратга тушар экан.

Менинг ҳаёт йўлим ҳам осон кечмади. Термизда яшаб, уч нафар фарзандимни асраб-авайлаб, меҳр билан улғайтирдим, ўқитдим ва тарбияладим. Уларни Ватанга содиқ, эл-юртга наф келтирадиган, ҳалол ва муносиб инсонлар қилиб вояга етказиш ҳаётимнинг энг катта вазифаси деб билдим.

Она учун фарзанд — унинг бутун дунёси. Мен ҳам бутун умримни фарзандларимнинг келажагига бағишладим. Уч фарзандимни ёлғиз тарбиялар эканман, ўзимга ҳам, уларга ҳам суявч бўлишга ҳаракат қилдим. Рўзгор ташвиши, иш масъулияти ва ҳаётнинг турли синовлари қаршида бир нарсани ҳеч қачон унутмадим: фарзандларимнинг келажаги менинг бугунги сабрим ва меҳнатимга боғлиқ.

Шу ният билан ҳаётимда яна бир катта қарорга келдим: фарзандларимнинг келажаги ва имкониятлари кенгроқ бўлиши учун Тошкент шаҳрига кўчиб ўтдим. Ростини айтсам, пойтахтга келган кунимда қалбимда ҳаяжон билан бира катта ҳадик ҳам бор эди: “Уддалай оламаними? Уч фарзандим билан бу улкан шаҳар бағрига сингиб кета оламаними? Янги муҳитда ўз ўрнини топа оламаними? Шунча йиллик меҳнатим ва тажрибамни пойтахтда ҳам муносиб давом эттира оламаними?” деган ўйлар мени қийнади.

Аммо бугун, шу кунларда қувонч кўз ёшларимни тия олмаяпман. Юртимиздаги имкониятлар менинг ўша ҳадикларимни тумандай тарқатиб юборди. Мен қўрққан шаҳар мен учун имкониятлар масканига айланди. Ўзимга ишонмай турган пайтла-

римда давлатим менга ишонч билдирди. “Ёшим ўтиб кетди”, деб ўйлаганимда, ҳаёт менга: “Хали кеч эмас!” деди. “Уч фарзандли ёлғиз она сифатида нимагадир эришишим қийин бўлса керак”, деган ҳаёлларимни эса давлатимиз томонидан аёллар учун яратилган шароитлар чип-пакка чиқариб, қаршимда янги имконият эшикларини очди.

Мен 25 йилдан ортиқ вақт давомида солиқ тизимида ҳалол меҳнат қилиб келдим. Ҳаётимнинг катта қисми шу тизим, шу юрт ва халқ хизматига бағишланди. Шу йиллар давомида тажриба орттирдим, касбимни севдим ва масъулият билан ишладим. Аммо қалбимнинг бир четда доимо бир орзу яшар эди: олий маълумот олиш. Инсоннинг орзуси баъзан йиллар давомида юрак тўрида жимгина яшар экан. Мен ҳам бу орзумни сўндирмадим. Ҳатто 48 ёшимда бакалавр босқичида таҳсил олиш имкониятига эга бўлдим. Бу мен учун оддий ўқиш эмас, балки ўзимга бўлган “Сен ҳали уддалай оласан!” деган ишонч эди.

Бугун эса Президентимиз томонидан берилган имтиёз асосида, фоизсиз конт-ракт билан солиқ соҳасидаги мутахассислик дипломинини олиш бахтига эришдим. Қўлимдаги бу диплом мен учун 25 йиллик меҳнатим, сабрим ва интилишимнинг натижасидир. Бу — уч фарзандини тарбиялаб, уларнинг келажаги учун пойтахтга келган онанинг орзуси, “Энди жуда кеч бўлмадимкан?” деб ўзини четга сурмаган аёлнинг ғалабаси, Янги Ўзбекистонда имконият берилса, аёл киши ўз ҳаётини тубдан ўзгартириши мумкинлигининг яққол исботи бўлди.

Энг муҳими, мен диплом олиш билан бирга меҳнат фаолиятимда ҳам янги босқичга кўтарилдим: мени Давлат солиқ инспекциясида давлат солиқ бош инспектори лавозимига тайинладим. Бу мен учун алоҳида ифтихордир! Чунки мен бу тизимда четдан келган одам эмасман, балки

солиқ соҳасининг ичида 25 йиллик меҳнатим, тажрибам ва ҳалол хизматим билан шаклландим. Кичик инспекторликдан бошлаб тажриба орттирдим, меҳнат қилдим, ўргандим ва ўз устимда ишладим. Мен бу тайинловни оддий лавозим сифатида эмас, балки давлатимнинг менга билдирган юксак ишонч деб биламан. Бу ишончини оқлаш эса энди энг катта масъулиятимдир.

Бугун мен ўзимни шунчаки бахтли эмас, балки тўқис бахтли аёл деб ҳисоблайман. Чунки фарзандларимнинг камоллини кўрдим, уларни эл-юртга хизмат қиладиган инсонлар қилиб вояга етказдим. Бугун набирали бўлдим — оналик бахтининг ортидан энди набиралар меҳри келди. Ҳаёт менга шунча синовлардан кейин ана шу гўзал кунларни кўришни насиб этди. Мен бахтимни фақат диплом ёки лавозимда эмас, балки фарзандларим ва набираларимда, ҳалол меҳнатим билан толган обрўйимда, Ватанимда ва мен каби аёлларга берилаётган имкониятларда кўраман.

Ҳа, мен 48 ёшимда бакалавр бўлдим, бугун солиқ соҳасида мутахассислик дипломини олиб, давлат солиқ бош инспектори сифатида янги масъулиятни қабул қиляпман. Эртага, иншооллох, магистратурада таҳсил олишни ният қилганман. Чунки бир ҳақиқатни ўз ҳаётимда англаб етдим: инсоннинг ёши унинг имкониятини белгиламайди. Ёш — бу шунчаки паспортдаги рақам, орзу эса қалбнинг ёшидир. Агар инсонда ишонч, меҳнат ва сабр бўлса, 48 ёшда ҳам янги ҳаёт бошлаш, 50 ёшдан кейин ҳам янги марраларни забт этиш мумкин. Она бўлиб ҳам ўқиш, фарзанд тарбиялаб ҳам касбда ўсиш, пойтахтга ҳадик билан келиб, унинг бағрида ўз ўрнини топиш мумкин экан.

Шунинг учун Президентимизга чуқур миннатдорлик билдираман. Хотин-қизларга таълим олиш, касб эгаллаш, меҳнат қилиш ва раҳбарлик лавозимларида

ўз салоҳиятини намоён этиш учун яратилаётган имкониятларни мен фақат эшитмадим — улардан фойдаландим ва ўз тақдиримда ҳис қилдим. Аёлга ишонч билдирилгани, унинг ёшига эмас, салоҳиятига қаралгани ҳамда она ва меҳнаткаш аёлнинг орзулари қўллаб-қувватлангани учун раҳмат.

Менинг миннатдорлигим фақат сўзда қолмайди. Бу ишончини ҳалол меҳнат, профессионал масъулият, билим ва халққа хизмат қилиш билан оқлайман. Солиқ тизимидаги фаолиятимни янада самарали давом эттириб, Президентим, давлатим ва халқимиз ишончини оқлашга интилам.

Ҳаётимдаги бу натижаларда фарзандларимнинг сабри ва менга бўлган ишончи, узоқ йиллик меҳнатим, Тошкентга келган кунимдаги қўрқувларим ва энг муҳими, Янги Ўзбекистонда аёлларга яратилган имкониятлар муҳассам. Мен Ватанимдан, Президентимдан, Солиқ қўмитаси тизимидаги раҳбарларим, устозларим ва фидойи ҳамкасбларимдан, шунингдек, менга кўп берган фарзандларимдан миннатдорман.

Ўзим каби минглаб аёлларга айтадиган сўзим: орзу қилишдан тўхтаманг, ёшингиздан қўрқманг, қийинчиликдан чекинманг. Агар имконият берилса, фойдаланинг, эшик очилса, қиринг, йўл узоқ бўлса, сабр билан юринг. Чунки инсонни бахтга олиб борадиган энг катта йўл — унинг ўз қўруқчини енгилшдан бошланади. Мен бу йўлни босиб ўтдим ва бугун юрагимда фақат бир сўз бор: шукур. Ўзбекистонга, яратилган имкониятларга, 70 ёшли дуоғуёй хожи онанинг борлигига, фарзанд ва набираларимга, меҳнат қилиш бахтига эришганимга ҳамда давлат хизматчиси бўлганимга шукур!

Саҳнат САТТОРОВА,
Тошкент шаҳар Учтепа тумани солиқ инспекциясининг давлат солиқ бош инспектори.

НАВОИЙ ХАЛҚАРО АЭРОПОРТИ ЖАМОАСИ

барча юртдошларимизни Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг 35 йиллиги билан чин қалбдан муборакбод этади!

Азиз юртдошлар!

Хонадонларимиздан файзу барака аримасин, қалбларимизда эзгу ният ва Ватанимиз равнақига дахлдорлик туйғуси янада мустаҳкамлансин.

Мустақил Янги Ўзбекистоннинг энг катта бойлиги — унинг бунёдкор ва меҳнаткаш халқидир.

*Юртимиз тинч, осмонимиз мусаффо,
халқимиз ҳаёти янада фаровон бўлсин!*

ДИЛДАГИ ГАП МУСТАҚИЛЛИК БАХТИ

Мана, кун кеча энг улуг, энг азиз айём — Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг 35 йиллик байрами юртимизда кенг нишонланди. Ушбу шодиёна шукуҳи давом этмоқда.

Хўш, мустақиллик, истиқлол неъматини деганда нимани тушунамиз?

Мустақиллик, истиқлол чин эркинлик, озодлик, ҳурлик демакдир.

Яқин тарихга назар соламиз:

1970-1980 йилларни мен шахсан ўз кўзим билан кўрдим, таҳлил қила оламан. 1970 йилларда мактабда ўқирдим, пахта терими учун сентябрь ойининг 10-санасидан ўқиш ёпилиб, токи декабрь ойи бошига қадар пахта даласида тинчимсиз ишлардик. Декабрь киргач, мактаб бағрига қайтардик, дарс дастурини тўлдириш учун 45 дақиқалик дарс учиди 8-10 та мавзу тез-тез ўтиб кетиларди. Бундай “тезкор дарсдан”, албатта, ўқувчилар чаласавод бўлиб қолишарди.

Эслаyman, 1978-1979 ўқув йилидаги пахта мавсумида (1978 йил куз пайти) 20 декабрь кун терим тугаб, 21 декабрь кун ўқиш учун мактабга келдик... Бу оғир, қаттол даврлар эди.

1991 йил август охирида Ўзбекистон озодлигини эълон қилиб ҳам, пахта балоси (мажбурий меҳнат) давом этди, талабалар, ўқувчилар, врачлар, ўқитувчилар, бутун Ўзбекистон халқи пахта даласига кишанланди, йил-ун икки ой тинчимсиз пахта теришга мажбур қилинди.

Фақатгина 2016 йилдан бошлаб Шавкат Мирзиёев Ўзбекистон Президентини вазифасида иш бошлагач, пахта қўллагидан тўлиқ озод бўлдиқ...

Болалар меҳнати, катталар меҳнати учун БМТ Ўзбекистонга қарши санкциялар қўллаган эди. Шу чекловлар олиб ташланди.

Бунинг учун, аввало, Аллоҳга шукрона айтамыз ва Юртбошимизга миннатдорлик билдирамыз.

Собиқ Иттифоқ даврида армияда хизмат қилган кекса инсонлар яхши билишди: армияда русларнинг “дедовшина” балоси бор эди. Бошқа республикалардан бориб хизмат қилаётган ёш аскарлар рус миллати вакиллари томонидан камситиларди, ғурури оёқости қилинади. Армиядаги бу рус миллатчилигини асло оқлаб бўлмасди.

Мана, ҳозир Ўзбекистон армиясида хизмат қилишни йиғитларимиз орзу қилишди, бу орият белгиси ҳамдир. Кўряписими, мустақиллик берган бахт, имкониятларни ўзлаб далиллар билан исботлаб бериш мумкин.

Шундай экан, Ўзбекистон мустақиллигининг 35 йиллиги халқимизга муборак бўлсин, илоҳим!

Абдувал АХМАД

35 ЙИЛЛИК ШАРАФЛИ ЙЎЛ 1-6

Бугун журналистика анъанавий матбуот доирасидан чиқиб, рақамли технологиялар, интернет нашрлари ва янги медиа имкониятлари билан бойиб бормоқда. Бу жараён ижодкорлардан замонавий билим ва кўникмалар билан бир қаторда юксак касбий масъулият, ҳолислик ва ахборотга нисбатан танқидий ёндашуви талаб этмоқда.

Тадбир давомидида миллий журналистика ривожига муносиб ҳисса қўшиб келаётган фидойий ижодкорларнинг меҳнати алоҳида эътироф этилди. Матбуот нашрларида фаолият юритаётган 70 нафардан ортиқ журналиста “Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 35 йиллиги” эсдалик нишони тантанали равишда топширилди. Ушбу эътироф журналистларнинг касбий фаолиятига берилган муносиб баҳо бўлиб, соҳа равнақига хизмат қилаётган ижодкорларни рағбатлантириш нуктаи назаридан катта аҳамиятга эга.

35 йиллик мустақиллик даври миллий журналистикамиз учун катта тажриба ва изланишлар мактаби бўлди. Бу даврда шаклланган анъаналарни асраб-авайлаш, соҳани замон талаблари асосида ривожлантириш, журналист касбининг нуфузи ва масъулиятини юксалтириш — муҳим вазифалардандир.

ХАЛҚАРО
МЕДИАҲАМКОРЛИК
ЙЎЛИДА

Буюк Британиянинг “The London Post” нашри бош муҳаррири, халқаро шарҳловчи Раза Сайед (Raza Syed) Ўзбекистон Журналистлар уюшмасига ташриф буюрди.

Самимий мулоқот руҳида ўтган учрашувда меҳмонга Уюшманинг бугунги фаолияти, журналистларни қўллаб-

қуватлаш, уларнинг касбий манфаатларини ҳимоя қилиш борасида амалга оширилаётган ишлар, шунингдек, ёшлар билан ишлаш ва замонавий медиалойихалар ҳақида атрофлича маълумот берилди.

Раза Сайеднинг юртимизга ташрифи давомидида Тошкент шаҳридаги Ислон цивилизацияси марказида ўтказилган халқаро медиафорумда иштирок этгани икки мамлакат журналистлари ўртасидаги мулоқот учун муҳим майдон бўлди. Тадбир доирасида у Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамияти билан очик ва конструктив мулоқот олиб бораётганини алоҳида эътироф этди.

Халқаро шарҳловчи Ўзбекистоннинг Буюк Британия билан дипломатик ва стратегик муносабатларни изчил ривожлантириб бораётгани, икки давлат ўртасидаги дўстона ва ўзаро манфаатли алоқалар тобора мустаҳкамланаётганини таъкидлади. Шу нуктаи назардан, унинг Ўзбекистон Журналистлар уюшмасига ташрифи халқаро медиаҳамкорлиқни кенгайтиришга қаратилган амалий мулоқот сифатида муҳим аҳамиятга эгадир.

Сўхбат жараёнида Раза Сайед Ўзбекистон ҳақидаги таассуротлари билан ўртоқлашди. Унинг фикрича, сўнгги йилларда мамлакатимизнинг халқаро ҳамкорлик борасидаги очиклиги, аинқиса, Буюк Британия билан шаклланган стратегик муносабатлар алоҳида эътиборга лойиқ.

Меҳмонни ўзбекона кутиб олиш анъаналари ҳайратлантиргани сўхбат давомидида яққол сезилди. У Ўзбекистонда хорижлик меҳмонларга шунчаки “welcome” дея расмий мурожаат қилишдан кўра, миллий қадриятларга хос самимият ва ҳурмат билан муносабатда бўлинишини илиқлик билан тилга олди.

Мулоқотда халқаро медиаҳамкорлиқни янада ривожлантириш масалаларига ҳам тўхталиб ўтилди. Хусусан, Буюк Британия медиа тажрибасини ўрганиш, ёш журналистлар учун халқаро малака ошириш дастурларини ташкил этиш, кўшма медиалойихаларни амалга ошириш ҳамда икки мамлакат журналистлари ўртасидаги касбий алоқаларни мустаҳкамлаш юзасидан фикр алмашилди.

Бундай учрашувлар журналистика чегараларининг кенгайиб бораётганини кўрсатади. Бугун журналист нафақат ахборот етказувчи, балки мамлакатлар, халқлар ва маданиятлар ўртасидаги мулоқотни мустаҳкамловчи муҳим кўприк вазифасини бажармоқда.

Раза Сайеднинг ташрифи ана шундай самимий медиамулоқотлардан бири бўлди. Энг муҳими, у юртимиздан нафақат касбий таассуротлар, балки халқимизнинг самимияти ва меҳмондўстлигига оид илҳом ҳитиралар билан қайтадиган бўлди. Зеро, халқаро ҳамкорлик, аввало,

инсонлар ўртасидаги самимий мулоқотдан бошланади. Самимий сўхбат эса дўстлик ва ҳамкорликнинг энг мустаҳкам кўпригидир.

БУХОРОДА ҚАЛАМ
АҲЛИГА ЭҲТИРОМ
КЎРСАТИЛДИ

Бухоро шаҳрида Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг 35 йиллиги муносабати билан маънавий-маърифий ва байрам тадбири бўлиб ўтди. Унда журналистлар, ижодкорлар, соҳа фахрийлари ҳамда жамоатчилик вакиллари иштирок этди.

Тадбирда Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси раиси ўринбосари Шахрибону Имомова сўзга чиқиб, мустақилликнинг халқимиз ҳаётидаги бекиёс аҳамияти, истиқлол

йилларида миллий журналистикада юз берган ўзгаришлар ва соҳа тараққиёти ҳақида фикр билдирди.

Мустақиллик йилларида миллий журналистика ўзининг янги тараққиёт босқичига кўтарилди. Ахборот майдонининг кенгайиши ва янги медиа воситаларининг пайдо бўлиши журналистлар зиммасига муҳим жараёнларни ҳолис ҳамда тезкор ёритиш билан бир қаторда касбий масъулиятни ошириш вазифасини ҳам юкламоқда.

Тадбирда, шунингдек, қалам аҳлининг жамиятдаги ўрни, ижодкорларнинг эзгу ташаббусларни кенг жамоатчиликка етказишдаги масъулияти ҳақида сўз юритилди. Устоз журналистлар тажрибаси, ёш ижодкорларни қўллаб-қувватлаш ва уларнинг касбий салоҳиятини ошириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди.

Байрам тадбири доирасида Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси Бухоро вилояти ҳудудий бўлими томонидан ташкил этилган кўрик-танлов якунлари сарҳисоб қилинди. Танловда фаол иштирок этган ва ижодий ишлари билан муносиб натижаларга эришган ғолиблар тақдирланди.

Шунингдек, бир гуруҳ ижодкорларга Ўзбекистон Журналистлар уюшмасининг аъзолик гувоҳномалари тантанали равишда топширилди. Бу журналист ва ижодкорларнинг соҳа жамоатчилигидаги ўрнини мустаҳкамлаш ҳамда уларни касбий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш йўлидаги муҳим қадамлардан бири бўлди.

Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси
Ахборот хизмати.

МУЛОҲАЗА

ДУНЁНИ ГЎЗАМЛИК ҚУТҚАРАДИ

Сиз-у биз асарларини севиб ўқиган, ҳикматларидан баҳраманд бўлган улуг ижодкор “Дунёни гўзаллик қутқаради”, деганида нақадар ҳақ эди. Мен ҳам дунёни қутқара олмасам-да, яхши сўз айтишни ният қилдим. Негаки, бугун ҳар биримиз кўзга тўтиё қиладиган Ўзбекистонимиз Мустақиллигига 35 йил тўлди. Кун сайин эмас, дақиқа сайин ўзгараётган юртимизга кўз тегмасин. Энг муҳими, барча қишлоқ, овул ва маҳаллалар кўз ўнгимизда яшнамоқда. Одамлар кўзда табассум кўраётганимиз қувонч, фахр бағишлайди.

Алқисса, бундан 35 йил аввал Қашқадарёнинг Чироқчи туманидаги Паханди қишлоғини — шу дарёнинг чап бикинида жойлашган масканни, унинг мард ва танти одамларини, ҳар кун бўладиган катта курашу кўпқари тўйларини ташлаб, мустақиллигимизни мустаҳкамлашга ҳисса қўиш ниятида пойтахтга келганимга ҳам 35 йил бўлибди. Шу боис, ўтган давр мобайнида кўрган кечирганларимга бир назар ташлашни лозим топдим. Қолаверса, ҳаётининг 40 йилдан ортигини ОАВда ўтказган журналист сифатида сўз айтгим келди. Ҳаётимнинг энг гўзал давлари матбуот ва телевидение билан боғлиқ. Аммо...

Аммо шу гўзаллиқни кўра олмайдиган, дунёга эғалик қилиш ҳисси билан яшаётган, ғиромлиқни ўзига ошино қилиб, демократия ниқоби остида ер юзига жар солаётган айрим корчапонларнинг хатти-ҳаракатини кўриб-билиб туриб, оғзимга толқон солиб жим туруп-лайман. Улар ўз мамлакатини дунёда буюк қилимиз, деб ҳайқирмоқда. Бутун жаҳон бўлиб турибди. Улар ноҳақ, ғирром йўлни танлаган. Шу сабабли тинчликсевар халқларнинг нафрати учрамоқда. Уларнинг давлатида ҳар кун қон тўкилмоқда. Аниқки, эўравонлик ҳукмрон юртда тинчлик бўлмайди, азиярлар! Дунёни ўзининг капта қарчи билан ўлчаيدиганлар адишади. Чунки ҳар қимнинг тўғилиб ўсган юрти буюк, киндик қони томган тулғоғи оптиндир! Зукко газетхон гап нимада эканини пайқаган бўлса, ажаб эмас.

Шундай эолим, аммо кечалари тинч ухлаётмайдиганларга айтар сўзим бор. Улар 2019 йилнинг 21 июнида бўлиб ўтган Олий Мажлис Сенатининг йиғирмачани ялли мажлисида нутқ сўзлаган Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг: “Биз ўз фаолиятимизни бошлаган дастлабки кунлардан эътиборан Сиз, ҳурматли халқ вакиллари билан барча муҳим вазифаларимиз қаторида икита энг асосий масалага алоҳида аҳамият қаратиш ҳақида келишиб олган эдик. Буларнинг биринчиси — жамиятимизда тинчлик ва осойишталиқни сақлаш бўлса, иккинчиси — аҳолининг соғлиғини муҳофаза қилишдир. Ҳам-

мамиз тушунамиз, тинчлик ва соғлиқ — бу ҳар бир инсон, бутун халқимиз учун ҳеч нарса билан ўлчаб, баҳолаб бўлмайдиган буюк неъматдир...”, деган гапларини ўзларига шиор қилсалар ютган бўлишар, халқининг меҳрини қозона олади. Бундан ташқари, мамлакатимиз раҳбари илк кунлардан эътиборан инсон қадрини улуғлашни мақсад қилди. Ер юзидидаги ҳар бир давлат раҳбари Юртбошимизнинг ушбу сўзларини, эзгу гояларини ўзига бош тамойил қилиб олса, ҳали ҳам кеч эмас. Ахир бу ёруғ оламда умргузаронлик қилаётган ҳар бир инсонга тинчлик, соғлиқ ва қадри бандан бўлишдан бошқа яна нима керак?

Ўз даврининг буюк алломаси, ҳозирда ҳам дунё тан олган бобомиз ибн Сино: “Дунёда агар чанг бўлмаганида эди, инсон минг йил умр кўрган бўларди”, дея хитоб қилган экан. Бугунги кунда шу чангга инсон ўз қўли ва ақл-идроки билан яратган қирғинбарот қуроллар ҳам қўшишгани беш кўндай аён бўлиб турганда, инсон умри янада қисқариб бораверади. Дунёга ҳукмронлик қилишни орзу қилган фашистни ер юзи аҳли жуда яхши билади. Уларнинг қалтабин орузсини чиппакча чиқарган кишилар Ғалабанинг 80 йиллигини қандай нишонлаганини ҳам кўрдик: қўқув ва ҳадик билан шодиёна қилишди. Халқимиз билиб айтиди: “Ғап унда эмас, буғдойда”. Шунинг учун бир-биримизга буғдойсўз бўлайлик!

Дунёга ҳукмронлиқни орзу қилганлар интернетдан самарали фойдаланмоқда. Суяқсиз тиллари билан вайсаб, видеоларини ижтимоий тармоқларга жойламоқда. Авом халқнинг аксарияти уларга ишонса, бошқалар “Эсиз, эсиз, эй, еб тўймаслар”, деб ачинишмоқда, ҳолос. Орамизда икки, баъзан уч марта Маккага бордим, деб мактанадиган ҳожилар бемор қўшинининг ҳолидан хабар олмаса, дардмандга до-

ри-дармон олиб берадиган мард тадбиркорларни бармоқ билан санарли даражада кам топсак, айб ўзимизда. Бошқалардан нолима-сак ҳам бўлаверади. Азиярлар, ҳар бир ишимиз, юриш-туришимиз гўзал бўлсагина ДУНЁ БИЗНИ ҚУТҚАРАДИ. Шунинг учун вақтида ҳулоса чиқарайлик...

Дарвоқе, яқин ўтмишдаги бир ҳаётий ҳақиқат: коронавирус пандемияси бутун дунёни ташвишга солиб, юртимизда ҳам бу офат кезиб юрган бир вақтда юз берган воқеа. Айнан мен яшайдиган Қўйлиқ массивида жойлашган кўп қаватли уйимнинг ёнида жойлашган 11-уйда яшовчи аёлда илк коронавирус инфекцияси аниқланганига ҳам ҳаш-паш дегунча олти йилдан ошибди. Ушанда эл бошига тушган дардни Президентимиз яширмади, вазиятни сир тутмади. Айтишга осон, бундай шароитда тўри қарор қабул қилиш ҳаёт-мамонт масаласи эди. Зудлик билан карантин чоралари кўрилди. Деразадан — тўққизинчи қаватдан ён-атрофдаги 11-уйга қарайман: уй атрофини ҳуқуқни муҳофаза қилувчи орган вакиллари кеча-ю кундуз ўраб, навбатчилик қилмоқда, уйдагилардан ҳеч қим ташқарига чиқарилмайди. Қўшиларимга керакли озиқ-овқат ва бошқа зарур маиший буюмларни назоратчилар келтириб беради. Дўконлар, бозорлар фаолияти вақтинча тўхтатилди (озиқ-овқат дўконлари ва деҳқон бозорларидан ташқари), таълим масофавий шаклга ўтказилди.

Албатта, 2020 йилнинг 27 апрелида Президентимизнинг “Коронавирус пандемияси даврида аҳоли ва тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги Фармони эълон қилинди. Унда Ўзбекистон “Маҳалла” хайрия жамғармаси, “Саховат ва кўмак”, “Ўзбекистон Меҳр-шафқат ва саломатлик” жамоат фондларига,

шу жумладан, уларнинг Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, Тошкент шаҳри, туманлар ва шаҳарлардаги бўлинмаларига, шунингдек, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари томонидан шакллантириладиган ижтимоий қўллаб-қувватловга муҳтож жисмоний шахслар рўйхатига киритилган фуқароларга бегараз ёрдам берилиши кўзда тутилгани коронавирус балосини енгишга кўмак берди. Бугина эмас, ушбу Фармон билан саховатпеша тадбиркорларга, аҳолини иш билан таъминлаб, камбағалликка қарши курашаётган ва мамлакатимиз бюджетини шакллантиришда етакчи ўрин тутадиган корхоналарга ҳам бегараз ёрдам кўрсатилди. Чунки минглаб саховатпеша халқимиз билан бирга айнан шу тадбиркорлик субъектлари Президентимиз ташаббуси билан ташкил этилган “Саховат ва кўмак” ҳамда “Ўзбекистон Меҳр-шафқат ва саломатлик” жамоат фондларининг шаклланишига муносиб ҳисса қўшган эди. Элимиз бу синовдан ҳам жуда яхши ўтди.

Ҳозир ҳам ҳар кун қайсидир давлатда нотинчликлар, қонли можаролар туфайли қанча-қанча бегуноҳ кишилар, ачинарлиси, аёллар ва болалар жон таслим қилмоқда. Қўллаб-нуфузли давлатлар қирғинбарот қуроллар ишлаб чиқариш бўйича қимўзар уйинини давом эттирмоқда. Қизиғи, улар бу каби ачинарли ҳолатларни кўриб-қузағиб, ҳатто мактаниб ҳам кўйишади. Мамлакатимиз раҳбари эса тинчлик ва соғлиқни ҳеч қандай қуролга алмашмайди. Бунинг ўрнига, омонлиқни ҳуш кўрадиган инсонлар учун гўзал ва бетакрор иморатлар, кўприklar, йўллар қуришда бош меъморийлик қилмоқда. Кун кеча мамлакатимиз мустақиллигининг 35 йиллиги олдидан 200 га яқин ишлаб чиқариш ва саноят корхоналари фаолиятига ҳам оқ йўл берилди.

Президентимиз энг аввало қўшниларимизга, кейин туркий давлатларга, сўнг дунёдаги ҳар бир мамлакатга тинчлик ҳамда ўзаро тенг манфаатлар асосида ҳамкорлиқни тақлиф этди. Дунё эътибори ва эътирофига сазовор бўлди. Кун кеча АҚШда янги барпо этилаётган оромгоҳга кўркам айвонлар совға қилинганда ҳам катта маъно бор. Шу богда сайр қилиб юрганлар меҳнаткаш халқимиз қўли билан яратилган гўзаллиқни кўриб ҳайратлансин, яйраб дам олсин!

Устозларим Сайди Умиров, Бойбўта Дўстқороев, Ўрол Ўтаев, Азим Суюн, Абдусайд Кўчимов ва Эркин Эрназаровлардан доим тўғри яшашни, рост ва очик гапиришни ўрганганим рост. Аслида, бу хислатлар қонимда ҳам бор. 94 ёшга кириб, умргузаронлик қилган Эсиргади бобом ҳам, отам Тоштемир Эсиргадиев ҳам ҳалол, меҳнаткаш кишилар эди. Падари бузрукворим 40 йил пахта қорол ораларига сув тараб, деҳқончиликнинг ҳадисини олган, аниқроғи, қишлоқ ҳўжалигининг катта билимдонла-

ридан бири эди. Бундан ташқари моҳир уста — Чироқчидаги минглаб уйларнинг томини ёлган қўли гул уста бўлган, бешик ва дўмбира ясарди. Раҳматли 82 ёшида оламдан ўтди. Ҳаётининг сўнгги кунини, сўнгги дақиқасигача тилдан ҳам, оёқдан ҳам қолмай жон таслим қилди. Буларни нимага айтаямман? Ҳаётга тўғрилиқ ва яхшилик билан ёндашсак, эзгулик марраси бизники, ҳаммамизники бўлади... улуг адиб Фёдор Достоевскийнинг “Дунёни гўзаллик қутқаради” деган гапини яхши кўраман. Турмуш ўртоғим билан беш фарзандни ҳалол пулма бериб вояга етказганимиздан қувониб яшаямиз. Уларнинг ҳаммаси олий маълумотли. Ҳаётда жамиятимиз учун фойдали касбларни танлаб, ўз севган соҳаларида фаолият олиб боришмоқда. Пировардида, солиҳ ва солиҳа набираларни тарбиялашмоқда. Шу эмасми бизни қутқариб келаётган гўзаллик?

Юсуф Хос Ҳожиб бобомизнинг “Кимнинг халққа фойдаси тегиб, шу фойдаси туфайли ҳаловат топса, ўша одам эзгудир”, деган қиммати ҳаётий тамойилдир. Бугун шифокорлар, ўқитувчилар, деҳқонро соҳибкорлар, тадбиркорларимиз жонфидолик қилаётган бўлса, ҳарбийларимиз кеча-ю кундуз мамлакатимиз сарҳадларини қўриқлашмоқда. Юртимизда Янги Ўзбекистон, Янги Тошкент каби кентларимиз осмонга буй чўзмоқда. Энг муҳими, ҳар биримиз эзгу мақсад сари бирлашдик. Туну кун ғайрат билан ишлаётган Президентимиз Шавкат Мирзиёев бу ишлар бошида барчамизга намуна бўлмоқда. 2026 йил — “Маҳаллани ривожлантириш ва жамиятни юксалтириш йили”да ҳар бир маҳаллада олиб борилаётган ибратли ишларни ОАВ орқали гувоҳи бўлиб турибмиз.

Яна бир гап. Бугун дунёга ўқ-ёйи, дахшатли бомбаси билан ваҳм солиб турган мамлакатлар ҳам кичик бир зарра олдида бош эгиб қолганини коронавирус балоси даврида кўрдик. Дунё ҳозир ҳам тинч эмас. Турли юкумли вируслар, оғир касалликлар урчиган замонда яшаямиз. Минглаб бегуноҳ одамларнинг ёстиғи қуримоқда. Шунинг учун Истиқлолимиз, тинчлигимизнинг қадрига етайлик. Уни ҳар жиҳатдан янада мустаҳкамлайлик. Энг муҳими, гўзалликка, гўзал яшашга интилиб, бир-биримизга оқибатли, меҳрли, ҳайрсўз бўлайлик! Дарвоқе, мен учун муқаддас дароғҳ бўлган “Ойнаи жаҳон” ташкил топганига 70 йил бўлади. Байрамлар байрамга уланаверсин!

Эркин ЭСИРГАДИЕВ,
Ўзбекистон миллий телерадиокорпорацияси
Жамоатчилик фикрини ўрганиш, телерайтинг
таҳлили ва мониторинг бошқармаси
бош мутахассиси,
Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси
аъзоси.

САН'ЯТ

ОЛАМНИ РОМ ЭТГАН НАВОЛАР

ёки ўзбек музыка маданиятининг 35 йиллик зафарли йўлига бир назар

Танбурнинг ягона симига ноҳун урилганда тараладиган майин ва жарангдор товушни эшитганмисиз? Унда шунчаки мусиқий оҳанг эмас, балки асрлар силсиласи, Самарқанд гумбазларида акс-садо берган тарих, Бобурнинг Ватан соғинчи ва аждоқлар руҳи мужассамдек туюлади. Найнинг майин ва ҳазин садоси эса инсон қалбидagi энг нозик туйғуларни уйғотиб, тингловчини сукутга чўмдиради, мозий хотиралари билан юзлаштиради...

Ўзбек халқи ҳаётида мусиқа шунчаки куй-қўшиқ ёки кўнғилочар омил бўлиб қолмаган. У миллиятнинг тилсиз баён этилган мураккаб тарихи, фалсафий тафаккури, маънавий дунёси ва эзгуликка интилишлари ифодасидир. Ўзбек мусиқа маданияти халқимиз кўп асрлик маънавий меросининг ажралмас қисми ҳисобланиб, унинг шаклланиши ва тараққиёти Марказий Осиё цивилизацияси тарихи билан чамбарчас боғлиқ.

Афросиёб, Тупроққалъа ва Варахша каби тарихий ёдгорликлардан топишган, мусиқачилар ҳамда чолғу асбоблари акс этган деворий суратлар Марказий Осиё ҳудудидa мусиқа санъати қадимдан шаклланишини кўрсатади. Най, сурнай, карнай ва чанг каби чолғулар халқ байрамлари, ҳарбий маросимлар ва турли анъанавий удумларнинг муҳим таркибий қисми бўлган.

Буюк Ипак йўли нафақат савдо-сотиқ, балки халқлар ва маданиятлар ўртасидаги маънавий мулоқот вазифасини ҳам бажарган. Шу жараёнда маҳаллий мусиқа анъаналари форс, араб, туркий, ҳинд ва хитой мусиқа маданиятлари билан ўзарo таъсирлашиб, бойиб борди. Асрлар давомидаги маданий алмашинувлар минтақада мусиқа санъатининг ўзига хос услуб ва анъаналари шаклланишига хизмат қилди.

IX-XII асрлардаги Ислоом ренессанси даври мусиқа назарияси ривожига алоҳида ўрин тутди. Буюк файласуф Абу Наср Форобий "Китоб ал-мусиқо ал-кабир" асарида мусиқанинг назарий асосларини ишлаб чиқиб, уни математик ва фалсафий жиҳатдан таҳлил қилган. Қомусий олим Абу Али ибн Сино эса мусиқанинг инсон руҳиятига таъсири, унинг тарбиявий ва даволовчи хусусиятлари ҳақида қимматли фикрларни илгари сурган. Уларнинг илмий мероси Шарқ мусиқашунослиги тараққиётида муҳим ўрин эгаллаيدди.

Айниқса, XIV-XV асрларда — Темурийлар даврида илм-фан, адабиёт ва санъатнинг барча соҳалари қатори мусиқа ҳам юксак тараққиёт босқичига кўтарилди. Самарқанд ва Ҳирот йирик маданий марказларга айланиб, сарой муҳитида шоирлар, бастакорлар ва созандалар фаолият юритди. Бу муҳитда мусиқа шеърят билан уйғунлашиб, юксак эстетик қадрият даражасига эришди.

Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг "Бобурнома" асарида турли халқларнинг урф-одатлари, байрамлари, чолғу асбоблари ва мусиқий анъаналари ҳақида муҳим маълумотлар келтирилган. Бундай тарихий манбалар халқимиз маънавий ва маданий қадриятлари асрлар давомида узлуқсиз тараққий этганини ҳамда миллий ўзликини сақлашда муҳим омил бўлиб хизмат қилганини кўрсатади.

Бугун Янги Ўзбекистон тараққиётининг муҳим босқичида Ватанимиз мустақиллигининг 35 йиллик зафарли йўлига назар ташлар эканмиз, бой тарихий ва маънавий меросимиз миллий маданиятимиз ва санъатимизни юксалтиришда мустаҳкам пойдевор бўлиб хизмат қилаётганига гувоҳ бўламиз.

Ўзбек мусиқа маданияти асрий анъаналарини сақлаган ҳолда замонавий тараққиёт жараёнларига мослашиб, халқаро маданий майдонга дадил кириб бормоқда. Шу жиҳатдан миллий мусиқа бугун нафақат бадий мерос, балки Ўзбекистоннинг халқаро маданий имижини шакллантирувчи муҳим омил ва маданий дипломатиянинг таъсирчан воситаларидан бирига айланди.

Айниқса, 2016-2026 йилларда ўзбек мусиқа маданиятини халқаро миқёсда тарғиб қилиш борасида изчил ишлар амалга оширилди. Миллий мусиқа санъати нуфузли халқаро фестиваллар, маданий форумлар ва концерт дастурлари орқали кенг жаҳон жамоатчилигига намойиш этилди.

ЮНЕСКО ва бошқа халқаро ташкилот-

лар билан ҳамкорлик доирасида мақом, бахшчилик, миллий чолғу ижрочилиги ва номоддий маданий мерос намуналарини асраш ҳамда тарғиб қилишга қаратилган ташаббуслар кенгайди. Рақамли технологиялар ва медиаплатформалардан самарали фойдаланиш эса ўзбек мусиқасини глобал ахборот маконида янги аудиторияларга етказиш имконини берди.

Ўзбек мусиқа маданиятининг халқаро миқёсдаги нуфузи, аввало, "Шарқ тараоналари" халқаро мусиқа фестивали мисолида яққол намоён бўлади. 1997 йили илк бор ўтказилган фестивалда 31 та мамлакат вакиллари иштирок этган бўлса, 2024 йили бўлиб ўтган XIII фестивалда дунёнинг 80 дан ортиқ мамлакатидан санъаткорлар қатнашди. Бу кўрсаткичлар фестиваль йиллар давомида нафақат Ўзбекистон, балки жаҳон мусиқа маданиятининг муҳим халқаро мулоқот майдонларидан бирига айланганини кўрсатади.

Фестиваль доирасида ташкил этилган "Шарқ халқлари мусиқа маданияти: глобаллашув жараёнларида ижодий уйғунлашув тамойиллари" мавзусидаги халқаро илмий-амалий конференцияда миллий мусиқий меросни рақамли форматда тарғиб қилишга қаратилган "Мақом капсуласи" лойиҳаси тақдим этилди. Лойиҳа доирасида 100 донa "Мақом капсуласи" тайёрланиб, конференция ва фестиваль иштирокчиларига тарқатилди. Капсулаларга ўзбек мумтоз мусиқаси ва мақом намуналари, шунингдек, ҳар бир мақомнинг анъанавий ижро вақти ва хусусиятлари ҳақида маълумот берувчи рақамли материаллар жойлаштирилди.

"Мақом капсуласи" ташаббуси миллий маданий меросни нафақат сахна ижроси

орқали, балки замонавий рақамли технологиялар ёрдамида сақлаш, оммалаштириш ва халқаро аудиторияга етказиш имкониятларини намоён этди. Шу маънода у мақом санъатини замонавий ахборот маконига олиб кириш ва унинг халқаро илмий-маданий мулоқотдаги ўрнини мустаҳкамлашга қаратилган инновацион ёндашув сифатида аҳамиятлидир.

2026 йил 23-26 июнь кунлари Наманган шаҳрида ЮНЕСКО ва ИСЕСКО ("ICESCO") ҳомийлигида III Халқаро мақом санъати форуми бўлиб ўтди. Мазкур анжуман мақом санъатини асраш, ривожлантириш, ёш авлод ўртасида кенг тарғиб қилиш ва халқаро илмий-ижодий ҳамкорликни янада чуқурлаштиришга қаратилди.

Форум доирасида илмий-амалий кон-

Аббос Қосимов эса ўзбек доира ижрочилигини халқаро сахнага олиб чиққан санъаткорлардан бири сифатида эътироф этилади. У АҚШ, Европа ва Осиёнинг қатор мамлакатларидаги халқаро маданий тадбирлар, концерт дастурлари ва мусиқа фестивалларида иштирок этиб, доиранинг бой ижрочилик имкониятларини намойиш этди. Хорижий университетлар, консерваториялар ва маданий марказларда ўтказган маҳорат дарслари орқали ўзбек зарблӣ чолғулари анъаналарини халқаро мусиқа таълими жараёни билан боғлашга муносиб ҳисса қўшди.

Ўзбек мусиқа маданиятининг янги тараққиёт босқичида санъаткорларнинг нафақат ижодий фаолияти, балки миллий маданий сиёсатни ривожлантириш, санъатни кенг тарғиб этиш ва халқаро маданий алоқаларни мустаҳкамлашдаги иш-тироқи ҳам муҳим аҳамият касб этмоқда.

Ана шундай ижодкорлардан бири Ўзбекистон халқ артисти, хонанда ва маданий соҳаси раҳбари Озодбек Назарбековдир. Унинг кўп йиллик ижодий фаолияти миллий хонандалик анъаналарини асраб-авайлаш, халқона оҳанглارни замонавий сахна маданияти билан уйғунлаштириш ва ўзбек қўшиқчиликл мактабини янги босқичга олиб чиқишга қаратилгани билан аҳамиятлидир.

2016-2026 йилларда мамлакатимизда маданият ва санъат соҳасида амалга оширилган кенг қўламли ислохотлар жараёнида Озодбек Назарбеков ижодкор ва раҳбар сифатида миллий мусиқа меросини тарғиб қилиш, ижодий муҳитни қўлаб-қувватлаш ҳамда халқаро маданий ҳамкорликни ривожлантиришда фаол иштирок этди. Унинг Туркия, Озарбайжон, Қозоғистон, Туркменистон, Қирғизистон ва бошқа давлатлардаги маданий тадбирлар, концерт дастурлари ҳамда ижодий уchrашувлардаги иштироки ўзбек миллий санъатини хорижий аудиторияга танитишга хизмат қилди. Бундай тадбирлар орқали миллий қўшиқчилик анъаналари, халқ мусиқаси ва замонавий ижро йўналишларининг ўзига хос жиҳатлари халқаро маданий мулоқот майдонида намойиш этилди. Унинг фаолиятида устозлик ва педагогик ёндашув ҳам алоҳида аҳамият касб этди. Хонанда сифатида орттирган бой ижодий тажрибасини ёш ижодкорлар билан ўртоқлашиш, уларнинг касбий маҳоратини ошириш ва миллий хонандалик анъаналарига ҳурмат руҳида тарбиялашга қаратилган ишлар ўзбек мусиқа мактабининг узвий давомчилигини таъминламоқда.

Бугун ўзбек мусиқаси тараққиётида ижодкор ва раҳбарларнинг ана шундай байғур фаолияти миллий санъатимизнинг қўлланма қўлайишига ва Ўзбекистоннинг халқаро маданий нуфузи ортишига хизмат қилмоқда.

Мусиқа — авлодларни боғловчи маънавий қўлрик. Унда халқнинг тарихи ҳам, бугуни ҳам, келажакка бўлган ишончи ҳам мужассам. Асрлар давомида шаклланган мақом наволари, бахши дostonлари, халқ қўшиқлари ва замонавий ижод намуналари бугун янги мазмун билан янграётган экан, ўзбек мусиқаси нафақат миллий бойлик, балки жаҳон маданияти хазинасига муносиб ҳисса қўшаётган улкан маънавий қадрият сифатида янги аср сахнасида намоён бўлмоқда.

Абадий наволарнинг жаҳон маданиятидаги янги садоси ўзбек мусиқа санъатининг кечаги мероси, бугунги юксалиши ва эртанги буюк истибликни рамзидир.

Мусаллам АБДУЖАББОРОВА,
Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институти доценти,
педагогика фанлари номзоди.

ХОРИЖ

ХУНРЕЗЛИК ДАВОМ ЭТМОҚДА

АҚШ 2 сентябрга ўтар кечаси Эронга қарата кўплаб авиазарбалар берди. Техрон ҳам бунга жавоб қайтарди. Бу сўнгги ҳафталардаги энг жиддий кескинлашувга айланди. Можаро ортидан жаҳонда энергия манбаларининг нархи ошди. Шунингдек, ушбу вазият Қўшма Штатлар президенти Дональд Трампнинг мамлакат ичидagi обрўсига салбий таъсир кўрсатди. Бу ҳақда "Reuters" хабар берди.

Зарбалардан сўнг 2 сентябрь куни нефть нархи бир баррель учун 4 доллардан зиёда қимматлаб, сўнгги беш ҳафтадаги энг юқори даражага етди. Маълум қилинишича, Техрон Иордания, Баҳрайн ва Ироқдаги АҚШ объектларига қарата жавоб зарбалари йўнлаган.

Эрон Форс кўрфазига орқали нефть экспорт қилинишига йўл қўймаслигини билдирди. Трамп эса Эронга янада қажатқич зарба бериш билан таҳдид қилди. АҚШ Молия вазирини Скотт Бессент эса Вашингтон янги санкциялар жорий этишини маълум қилди.

Эрон Қизил Ярим ой жамяиятининг хабар беришича, Ҳўрмуз бўғозидagi Сирик соҳили яқинида тўй маросими бўлиб ўтаётган вақтда ҳужум уюштирилган. Оқибатда 5 киши ҳалок бўлиб, 50 киши жароҳатланди.

ГИБРИД ҲУЖУМЛАР ЖАВОБСИЗ ҚОЛМАЙДИ

Европа Иттифоқи ва НАТО Лейпциг/Халле аэропортида содир этилишининг олди олинган теракт ортида Россия тургани ҳақидаги Германия айбловларини қўллаб-қувватлади ва Берлиннинг Москвага қарши янги чоралар кўришини маъқуллади. Франция, Австрия, Испания, Швеция, Болтиқбўйи давлатлари ва Украина ҳам Германия билан бир-дам эканини билдирди.

Европа Комиссияси раҳбари Урсула фон дер Ляйен Германия канцлери Фридрих Мерц билан суҳбатдан сўнг Европа Иттифоқи Германия билан бирдамликда эканини таъкидлади.

Унинг қайд этишича, Германия ҳукумати томонидан кўрилган қатъий чоралар гибрид ҳужумлар ҳеч қачон жавобсиз қолмаслигидан далолат беради. Фон дер Ляйен Европа давлатлари Россия агрессиясига қарши биргаликда ҳаракат қилишда давом этишини ҳамда Украинага қанча вақт керак бўлса, шунча муддат давомида ёрдам кўрсатилишини айтди.

Шунингдек, Европа Иттифоқи ташқи ишлар вазирлари даражасида маслаҳатлашувлар ўтказилиши ва унда Россияга қарши янги санкциялар пакети ҳам кўриб чиқиши режалаштирилган.

МАЪЛУМОТЛАР ХАКЕРЛАР ҚЎЛИДА

Номаълум хакерлар Россия мустақил ОАВ томонидан ташкил этилган иккита хайрия лойиҳасига киберҳужум уюштириб, хайрия қилган айрим фойдаланувчиларнинг электрон почта манзилларини ўйғирлади. Лойиҳалардан бири урушдан жабрланган украиналикларга, иккинчиси эса Россиядаги сиёсий маҳбусларга ёрдам тўплайди.

Бу ҳақда ҳар икки лойиҳа жамоаси 1 сентябрь кунини маълум қилди.

"Давайте" лойиҳаси урушдан жабрланган украиналиклар учун хайрия маблағлари йиғади. "Ты не один" марафони эса Россиядаги сиёсий маҳбусларга ёрдам кўрсатишга қаратилган.

Лойиҳалар берган маълумотга

кўра, кибержиноятчилар 11 август кунини онлайн-аукционлар ўтказишда фойдаланиладиган "Woocommerce" хизмати ва "Stripe" тўлов тизимини интеграцияси орқали уларнинг аккаунтларига доконунини киришга муваффақ бўлган.

Ҳужум натижасида хайрия қилган айрим шахсларнинг электрон почта манзиллари ўйғирланган. Базил ҳолатларда банк картасининг охириги тўртта рақами ва картани чиқарган банк номи ҳам хакерлар қўлига тушган.

Ҳужум аниқлангач, маълумотларга рухсатсиз кириш имконияти дарҳол тўсиб қўйилган.

ЖАНГ МАЙДОНИДАГИ УСТУНЛИК

Россия Президенти Владимир Путин мамлакати Украинадаги урушда жанг майдонида устунликка эришаётганини таъкидлаб, Украина раҳбариятининг "террорчилар" деб атади ва улар билан музокара олиб боришни рад этди. Бу ҳақда Путин Қирғизистонда бўлиб ўтган Шанхай ҳамкорлик ташкилоти саммити доирасида журналистлар билан суҳбатда сўз очди.

Унинг айтишича, Россия қўшинлари сўнгги пайтларда Донецк вилоятидаги 270 квадрат километр ҳудудга эгалик қилган ва Украина ҳарбийларининг иккита йирик гуруҳини қуршовга олган.

Россия Президенти Украина томонидан Россия ҳудудида, хусусан, нефтини қайта ишлаш заводларига уюштирилаётган дрон ҳужумлари муайян зарар етказяётганини тан олди. Бироқ унинг таъкидлашича, Россия ҳаво муҳофааси тизимини кучайтирган ва дронларга қарши курашиш самарадорлигини оширган.

Путин Россияда яқин орада янги сафарбарлик ўтказилиши мумкинлиги ҳақидаги хабарларни ҳам рад этди. У бундай маълумотларни "муғлақ бемаънилик" деб атади.

Шу билан бирга, Россия Президенти Германиянинг Лейпциг аэропортига дрон ҳужуми уюштирилишида Москва айбдор экани ҳақидаги хулосаларни рад этди. Путин Германия берган бу каби айбловларни "далилларни сохталаштириш" деб атади.

Шунингдек, Путин Украина раҳбариятининг музокаралар учун легитим ҳамкор деб ҳисобламаса-да, тинчлик музокараларига бутунлай қарши эмаслигини билдирди. У АҚШ Президенти Дональд Трампнинг вакиллари билан мазмунли музокаралар ўтказиш имкониятини сақлаб қолиш зарурлигини таъкидлади.

КЎЧКИ ҚЎРБОНЛАРИ СОНИ ОРТДИ

Непалда юз берган кучли кўчки оқибатида ҳалок бўлганлар сони 1 127 нафарга етди. Бу ҳақда Непал полицияси маълумотларига таяниб, Хитой Марказий телевидениеси хабар берди.

Бундан аввал ушбу табиий офат оқибатида 987 киши ҳалок бўлгани маълум қилинган эди. Ҳозирда 4 500 киши бедарак йўқолган деб ҳисобланмоқда.

Маълумот учун: жорий йилнинг 26 августидa Непалнинг шимолий қисмида кучли сув тошқини содир бўлди. Табиий офат Хитой билан чегара яқинидаги Расувагади чегара пунктидан тахминан 20 километр шимоли-шарқда юз берган кўчки оқибатида келиб чиққан.

Тош ва лой оқими дарё ўзани бўйлаб катта тезликда 70 километрдан ортиқ масофани босиб ўтган. Оқибатда бир қатор аҳоли пунктлари вайрон бўлиб, кенг майдонларни сув босган.

Эслатиб ўтаимиз, аввалроқ Непалнинг Невакот туманидаги ўрта мактаб директори Ражендра Давади ҳалокатли сув оқимидан ўз мактабининг 900 нафар ўқувчисини қутқариб қолгани ҳақида хабар берилган эди.

Интернет хабарлари асосида
Муҳаммадсодик ТЎРАЕВ тайёрлади.

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ҲОФИЗИ ФАХРИДДИН УМАРОВ ТАВАЛЛУДИНИНГ 100 ЙИЛЛИГИ

Умр ўтмоқдадир, умр ўтмоқда...

Радио ёки телевидениеда Фахриддин Умаров кўшиқлари янграса, бефарқ эшита олмайман. Бирор юмуш билан кетаётган бўлсам, тўхтаб қулоқ тутаман. Кўшиқ тугаганидан кейин ҳам бир неча дақиқа унинг оҳанги оғушида сеҳрланиб тураман. Нега шундай эканини кўп ўйлайман.

Ахир қанчадан-қанча машхур санъаткорларнинг кўшиқларини мароқ билан тинглайман. Аммо Фахриддин Умаров ижросидаги кўшиқ янграганда ундан узилиб кетишим жуда қийин бўлади. Ҳатто кун бўйи шу кўшиқ билан бирга яшайман, хиргойи қилиб юраман. Бунинг сирини эса отам — Худойберди бобонинг бир ҳикосидан топгандай бўлдим.

Отамнинг ҳикоя қишлоқларича, 1961 йилнинг февраль ойида (ўша пайтда Қашқадарё вилояти Сурхондарё вилояти таркибда бўлган) Термиз шаҳрида йил якунига бағишланган курултой ўтказилган. Қатнашчилар Қарши шаҳридан юк машинасида йўлга чиқишган. Улар орасида отам ҳам бўлган экан.

Курултой сўнгиди, албатта, концерт қўйилган. Буни қарангки, Термиздаги курултойга Фахриддин Умаров таклиф этилган экан.

Улуғ ҳофиз савлат билан сахнага чиқиб келганида, одамлар уни гулдўрос қарсақлар билан қарши олишган. Фахриддин Умаровнинг соҳир овози зал бўйлаб янграганда эса томошабинлар бу сеҳрдан, бу бетакрор оҳангдан шунчалар сел бўлишганки, отам бу воқеани йиллар ўтиб ҳам мароқ билан сўзлаб беради.

Томошабинлар ҳофизни кетгани қўйишмабди. Қарсақлар тинмагач, у яна сахнага чиқиб, кўшиқ қўйлабди. Шу оқшом Фахриддин Умаров 23 та кўшиқ айтган экан.

Аммо отам ҳикоясининг мен учун энг қизиқ, энг таъсирили жойи ҳали олдинда.

Отам Термиздан уйга қайтганларида, ўғил фарзанд дунёга келибди. Отам: “Ўғлимнинг исми Фахриддин бўлади”, деган эканлар. Ўша чақалоқ мен эдим. Менинг исимим улуғ ҳофиз Фахриддин Умаровга ихлоси баланд отам томонидан унинг шарафига қўйилганидан доим ғурурланиб юраман. Бугун Фахриддин Умаров кўшиқларини тинглаганимда юрагимнинг бошқача ура бошлашига ҳам, эҳтимол, шу тақдир сабабдир.

Чунки болалик пайтларимда отам Фахриддин Умаров кўшиқларини тинглаётганда мен у кишининг ёнида кўп бора бўлганмиз. Гарчи кўшиқнинг маъносини тушунмасам-да, оҳанг онгу шууримга сингиб борган. Болалик тасаввурларим шу куй ва

шу оҳанглар оғушида шаклланган.

Отам раҳматли Фахриддин Умаровнинг пластинкаларини йиғиб юрар, уларни кўз қорачиғидек асрар эдилар. Ҳар тонг уйимизнинг очиқ деразасидан Фахриддин Умаровнинг Бобур ғазали билан айтиладиган кўшиғи янграб турарди.

Отам шу кўшиқ янграганда кўзларини юмиб олардилар. Кўшиқ тугагачина кўзларини очардилар:

Оёғим етганча Бобурдек кетар эрдим, нетай, Сочининг савдоси тушти бошима боштин яна...

Бу кўшиқ янграганда отам маҳзун бўлиб қолардилар. Гоҳида кўзларида ёш кўрардим. Негалигини эса сўрашга ботина олмасдим.

Отам жуда қаттиққўл одам эдилар. Шунинг учун пластинкаларига ҳам қўл теккиза олмасдик. Фақат ўзлари кўшиқни қўйганларида эшитардик, холос.

У пайтларда “сотка” деган матоҳлар йўқ эди, албатта. Телевизор ҳам битта қаналдан, фақат кундузи кўрсатув беради. Агар радио орқали сеvimли ҳофиз кўшиғи янграса, ҳамма ишларни қўйиб тинглардик. Бу биз учун энг бахтиёр онлар ҳисобланарди.

Балки, болаликнинг энг катта бахти ҳам шунда эди: бир кўшиқ, бир оила, бир хонадон ва қалбга сингиб кетган бир оҳанг...

Йиллар ўтди. Болалик ортда қолди. Аммо ўша оҳанглар қалбдан бир умр жой олди.

Кейинчалик Фахриддин Умаров кўшиқларига бутунлай маҳлиё бўлиб қолдим. “Эй, муҳаббат”, “Ҳаргиз илтимосга кунинг қолмасин”, “Онам дерман”, “Умр ўтмоқдадир” каби кўшиқларини бутун вужудим билан тинглардим.

Кўшиқлар шунчалик кенг ва ширали овозда икдро этилардики, қалб бу оҳангдан тўяр, вужуд қонқарар, онгу шуур эса безанарди. Аммо оҳанглар орасида қандайдир дард борлигини ҳаммаша сезиб турардим.

Бу дард нимадан эканини кейинчалик изладим. Топдим. Бу — Фахриддин Умаровнинг гўдаклиги, болалиги осон кечмагани билан боглиқ дард эди. Машъум даврнинг қатагон машинаси уларни ҳам четлаб ўтмаган. Ҳофизнинг отаси — Асплўлат ота оиласи 1931 йилда Украина заминига сургун қилинган. Ёш Фахриддин 6 ёшида бегона юртда, Ватандан айри заминда саросар яшаган.

Шунда мен яна бир ҳақиқатни англагандек бўлдим: айрим кўшиқлар шунчаки қуйланмайд.

Улар инсоннинг бошидан кечирган умри, кўрган азоби, соғинчи ва дарди билан тўғилади. Шунинг учун ҳам улар йиллар ўтса-да, қалбдан қалбга қўчиб юриверади.

Фахриддин Умаровнинг овозидаги дардни, эҳтимол, шу боис болалигимдан ҳис қилганман. Чунки мен бу оҳангларни шунчаки эшитиб улгаймаганман. Мен улар билан бирга ўсганман. Отамнинг қўйнида, радиодан таралаётган ҳофиз овози оғушида, ҳали дунёни англамаган болалик йилларимни ўтказганман. Шунинг учун ҳам бу кўшиқлар мен учун оддий кўшиқ эмас. Уларда отам бор. Уларда менинг болалигим бор. Уларда отамнинг кўзларидаги сирли ёш бор. Уларда Ватандан айрилган боланинг, машъум даврнинг изтироблари бор.

Эҳтимол, мен Фахриддин Умаровнинг “Эсиз, болаликни қолдириб орта, умр ўтмоқдадир, умр ўтмоқда” кўшиғини эшитганимда бир зум беғубор болалигимга қайтарман. Ўша болаликнинг бир парчаси ҳали ҳам ўша оҳангларда яшаб келаётгандир...

Урушдан сўнг ҳофиз оиласи билан Ватанга қайтди. Унинг қонида санъатга муҳаббат бор эди. Бу муҳаббат отаси — Асплўлат отадан ўтган эди. Отаси дуторни шундай келиштириб чалардики, эшитганлар беихтиёр лол бўлиб қолишарди. Шундан бўлса керак, ҳофиз: “Энг биринчи устозим — падали бузрукворим, ундан қолган менга шу дуторим”, деб бот-бот такрорлар эди.

Фахриддин Умаровнинг илк кўшиқлари, сахна, мухлислар, оқшчилар... Булар йил сайин ҳофизни машхурлик шоҳасисини сари чорларди. Аммо санъаткор учун машхурлиқнинг ўзи кифоя эмас эди. У кўшиқнинг мазмунига, сўзининг қудратига алоҳида эътибор беради. “Санъаткор учун муҳим жиҳат — шеър танлаш ва уни дона-дона қилиб, мухлисга етказиш. Мухлис шу сўзлар мағзини чаксин, фақат оҳангга маҳлиё бўлиб қолмасин”, дер эди ҳофиз.

Бу фикрни буюк ҳофизга 37 йил ҳамнафас бўлган шогирди Ҳожиакбар Ҳамидов ҳам тасдиқлайди.

— Устоз фақат ширали овоз ва машхур кўшиқлар ижросиси эмас, балки маънавияти юксак, ҳаётини чуқур англаб етган инсон эди, — деди Ҳожиакбар Ҳамидов. — У ўз Ватанини, халқни, мухлисларни жуда севар, ҳурмат қилар эди. “Инсонийлик ҳар недан улуг”, дер эди. Ўзлари ҳам нодир фазилат соҳиби эди. Бу уни бир умр эл ардоғида бўлишига, одамлар қалбда яшашига олиб келди.

Улуғ ҳофизнинг кўшиқчи бўлиб элга танилгач

нидан кейинги ҳаёти ҳам бир текис кечмади. Мева-вали дарахтга тош отишади, деганларидек, ҳофизни орқаворатдан ғийбат қилувчилар, унинг номига доғ туширишга интилувчилар қўлайди. Чунки ҳофиз тўғрисида, ҳақиқатни очиб айтидиган, ҳалол йўлдан юрадиган инсон эди. Бундай фазилатли кишиларни эса ҳамма ҳам хуш кўравермайд.

Ўша замон лаганбардор, бошлиқ олдида доим таъзимда юрадиган кишиларга қулиб боқарди. Бундай пасткашликларни ҳофиз ёқтирмасди, майда-чуйда гапларга парво ҳам қилмасди. Чунки ғийбату бўҳтонлар унга тегишли эмас эди.

Барбиров уларнинг асорати сезилди. Ундан “Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист” унвонини қайтариб олишди. Шайнига ноҳозир гаплар билан матбуотда танқидлар қилишди. Ҳофиз бунга ҳам парво қилмади.

“Менга қанча кўп тош отиша, тош оёғим остига тушиб, мени баландга кўтараверади”, дер эди улуг санъаткор.

Вақт — одил ҳакам. Олтин-у жавоҳирлар тулроқ остида ётса ҳам, асл ҳолида туради. Артасангиз, яна ярақлайди. Асоссиз қоралашлар фақат ўша даврга ва бир ғурух кишиларга хизмат қилади. Ҳақиқий истеъдод эса ҳеч қачон йўқолмайди.

Буни Фахриддин Умаров кўшиқларининг барҳаётлиги мисолида яққол кўриб турибмиз. Унга мустақиллик йилларида “Ўзбекистон халқ ҳофиз” унвони берилгани ҳам тасдиқлайди. Зеро, йиллар ўтади, замонлар ўзгаради, аммо халқ қалбидан ҳол олган ҳақиқий санъат ва унинг соҳиблари хотираси ҳеч қачон унутилмайди.

Шу ўринда падали бузрукворим — Худойберди бобо ҳикоясига яна бир бор қайтишга тўғри келади. Қаранг, отам ўз фарзандига — яъни менга машхур ҳофиз исмини қўйганига ҳам неча-неча қовун пишиғи ўтиб кетди. Вақт эса саракни саракка, пучакни пучакка ажратди. Кимдир йиллар билан бирга номини ҳам қолдирмай ўтди, кимдир эса бир авлоднинг эмас, бир неча авлоднинг хотирасига айланди.

Ҳартугу, шундай улуг исм ҳурмати, шундай буюк санъаткор хотираси олдидаги қарз туйғуси мени ушбу мақолани ёзишга ундади. Чунки улуг инсонларни ёд этиш учун ҳеч қачон кеч бўлмайди. Зотан, хотира бор экан, айтиладиган сўз ҳам, янграйдиган кўшиқ ҳам, қалбда яшайдиган исм ҳам ҳеч қачон қадрини йўқотмайди.

Фахриддин БОЗОРОВ,
Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси аъзоси.

1-6.

Ҳар бир ходим шахсий манфаатларидан кўра эл-юрт манфаатларини устун қўйиши, ҳар қандай шартда ўз бурчида содиқ қолиши шарт. Айниқса, фуқаролар билан энг кўп мулоқотда бўладиган профилактика инспекторлари, йўл ҳаракати хавфсизлиги, патруль-пост хизмати вақилилари ва умуман ҳар бир ходим шуни чуқур англаши керакки, уларнинг фаолияти ортида минглаб инсонларнинг тинч ва хотиржам ҳаёти турибди.

Мамлакатимизда маҳалла профилактика инспекторининг хизмат хонаси у билан тезкор боғланиш учун махсус алоқа тугмаси билан жиҳозланмоқда. Яъни профилактика инспектори қаерда бўлишидан қатъи назар, аҳоли унинг қўл телефони ёки планшетига тун-у кун боғлана олиши таъминланиши шарт. Маълумки, жорий йил “Маҳаллани ривожлантириш ва жамиятти юксалтириш йили” деб номланди. Ҳар қандай ҳуқуқбузарликнинг олдини олишда эса асосий бўлин айнан маҳалла профилактикаси ҳисобланади.

2016 йил 16 сентябрда “Ички ишлар органлари тўғрисида”ги Қонуннинг қабул қилиниши ва 2017 йил 9 февралда Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг ички ишлар органлари фаолияти, тизимда мавжуд муаммо ва камчиликлар ҳамда истиқболдаги вазифаларга бағишланган йилгилишдаги маърузаси соҳада янги даврни бошлаб берди. “Инсон манфаатларини таъминлаш учун, аввало, унинг ҳуқуқ ва эркинликлари, осуда ва фаровон ҳаёти ишончли ҳимоя қилинмоғи зарур” мавзусидаги ушбу маърузада Давлатимиз раҳбари шундай деган эди: “Энг муҳими, халқимиз ўз ҳаётидан ва давлатдан рози бўлиб яшашини таъминлаш бугун барчамизнинг бош вазифамиздир. Ўлайманики, асосий вазифаси мамлакатимизда ҳуқуқ-тартибот ҳамда аҳоли осойишталигини таъминлаш бўлган ички ишлар органларидан халқимиз бугунги кунда розими, улар фаолияти замон талабларига мос келадими ёки йўқми, деган саволга жавоб бериш вақти келди”.

Шубҳасиз, орадан йиллар ўтган бўлса-да, бу талаб бугун ҳам ўз аҳамиятини йўқотгани йўқ.

Қайси ҳудудда ҳокимлик, прокуратура, ички ишлар органлари ва жамоат ташкилотлари бир ёқадан бош чиқариб, оқилана, энг муҳими, адолат ва ҳалоллик билан иш олиб бораётган бўлса, ўша ерда одамлар ҳаётдан рози бўлиб яшамоқда, вазият барқарор бўлиб турмоқда. Президентимиз таъкидлаганларидек: **“Ҳуқуқбузарликларни профилактика қилиш ишлари талаб даражасида олиб бориляпти. Профилактика инспекторлари фаолият**

тида уларга ҳаддан ташқари кўп иш юклаш, ишларни сохталаштириш, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари билан етарли даражада ҳамкорлик қилмаслик ҳолатлари анча камайди”.

Энг асосий мақсад — ички ишлар органларини аҳолига ўз вақтида ва сифатли ёрдам кўрсатадиган, ҳар бир ходими “Халқ манфаатларига хизмат қилиш”ни ўз бурчи деб биладиган, иж-

лияти асосий йўналишга айланди. Ислохотлар натижасида жиноят содир этилгандан кейин унинг оқибати билан курашишдан кўра, ҳуқуқбузарликларнинг барвақт олдини олишга устувор аҳамият берилмоқда.

Маҳаллабай ишлаш, аҳоли муаммоларини ўрганиш, профилактика инспекторларининг фаолиятини кучайтириш, ёшлар ва оилалар билан манзилли ишлаш тизими такомил-

муҳим йўналишга айланди. Ички ишлар органлари томонидан кўрсатилаётган давлат хизматлари электрон шаклга ўтказилгани фуқаролар учун қулайлик яратиш, бюрократик тўсиқларни камайтириш ва хизмат кўрсатиш сифатини оширишга қаратилган муҳим қадам бўлди.

Кадрлар билан ишлаш тизимини такомиллаштириш — яна бир муҳим йўналишидир. Замонавий профиллак

шу — халққа яқин, халқ ишончини оқлайдиган, Ватанга садоқат билан ишлат қиладиган замонавий ички ишлар органларини шакллантиришдир.

Ички ишлар органларида хизмат қилаётган ходимларнинг касбий билим ва қўникмаларини мунтазам равишда ошириб бориш, уларни замонавий талаблар асосида тайёрлаш ҳамда хизмат вазифаларини юқори профессионал даражада бажаришини

бевосита боғланишини таъминлайди. Ислохотларнинг яна бир муҳим жиҳати — таълим жараёнида назарий билимларни амалиёт билан уйғунлаштиришга катта эътибор берилаётгандир.

Замонавий ўқитиш усуллари, модулли таълим, амалий машғулотлар, ситуацион ва имитацион полигонлардан фойдаланиш орқали ходимларни реал хизмат шaroитига яқин бўлган вазиятларга тайёрлаш имконияти кенгайди. Малака ошириш институти базасида мақсадли ситуацион-имитацион полигонларни ташкил этилиши фақат назарий билим эмас, балки мураккаб вазиятларда тўғри қарор қабул қилиш, фуқаролар билан мулоқот қилиш, қонун талабларига қатъий амал қилиш ва хизмат вазифасини профессионал даражада бажариш қўникмаларини шакллантиришга хизмат қилади.

Раҳбар кадрлар тайёрлашда ҳам янги тизимга алоҳида эътибор қаратилди. Вазирлик академиясида раҳбар кадрлар учун “Ташкилий-тактик бошқарув” ва “Ташкилий-стратегик бошқарув” йўналишлари бўйича магистратура тизими жорий этилди. Бу орқали келажақ раҳбарларини замонавий бошқарув, стратегик фикрлаш ҳамда профессионал қарор қабул қилиш қўникмаларига эга мутахассислар сифатида тайёрлашга киришилди. Айни пайтда илғор хориж тажрибала-ридан ҳам кенг фойдаланилмоқда.

Ҳозирги пайтда ички ишлар органи ходими олдига қўйлаётган талаблар тобора ортиб бормоқда. Ходим ҳуқуқий билимга эга бўлиш билан бирга, ахборот технологияларидан фойдаланиш, фуқаролар билан самарали мулоқот қилиш, зиддиятли вазиятларни тўғри ҳал этиш, жамоат хавфсизлигини таъминлаш ва замонавий жиноятчилик турларига қарши курашиш бўйича зарур қўникмаларни эгаллаши лозим.

Малака ошириш — бир марталик ўқув эмас, балки ходимнинг бутун хизмат фаолияти давомида давом этадиган касбий ривожланиш жараёнидир.

Ватанга садоқат — ходимнинг муқаддас бурчи, халққа хизмат қилиш эса унинг ҳалқ соҳа шарафидир. Юрт тинчлиги, халқ осойишталиги ва қонун устуворлигини таъминлаш йўлида хизмат қилаётган ҳар бир ходимнинг фидокорона меҳнати юксак эътирофга муносиб. Ватанга садоқатли, буржига вафодор, халқ ишончини оқлайдиган ходимлар бор экан, юртимиз тинчлиги ва осойишталиги янада мустаҳкам бўлаверади.

Олимжон АХМЕДОВ,
ИИБ Малака ошириш институти бошлиги, полковник.

тимой йўналтирилган профессионал тузилмага айлантиришдан иборат эди.

Туб ислохотларнинг энг муҳим натижаларидан бири — ички ишлар органларининг халққа яқинлаштирилгани бўлди. Ходимларнинг асосий эътибори жойлардаги муаммоларни аниқлаш, фуқаролар мурожаатларини ўрганиш ва ҳуқуқбузарликларнинг олдини олишга қаратилди.

2020 йилга келиб марказий аппаратдаги шахсий таркибнинг 85 фоизи бевосита аҳоли яшаш пунктлари ва қўйи тизимларга туширилди, 200 га яқин ички ишлар бўлими ва бўлинмалари фаолияти қайта ташкил этилди. Профилактика, жиноят-қидирув, тергов, патруль-пост, йўл-патруль ва бошқа хизматлар ўн йил мобайнида янги мезонлар асосида шакллантирилди. Бу ўзгаришлар ички ишлар органлари ходимининг асосий вазифасини — аҳоли хавфсизлиги ва осойишталигини таъминлашни янада самарали ташкил этишга хизмат қилди. Демак, профилактика фао-

лаштирилди. Кейинги босқичда ижтимоий профилактика механизмлари ҳам шакллантирилиб, профилактика инспекторлари ва “маҳалла еттилиги”нинг ҳамкорлиги йўлга қўйилди. Бундай ёндашувнинг аҳамияти шундаки, жиноятчиликка қарши курашиш фақат ички ишлар органларининг эмас, балки маҳалла, таълим муассасалари, давлат ташкилотлари ва жамоатчиликнинг ҳамкорлиги асосида амалга ошириладиган тизимга айланмоқда.

Замонавий бошқарув ва рақамлаштириш ислохотлари жараёнида бошқарув тизими ҳам қайта қўриб чиқилди. Ички ишлар вазирлиги марказий аппарати оптималлаштирилиб, тезкор-қидирув, жамоат хавфсизлиги, транспорт ва туризм объектида хавфсизлик, жазони ижро этиш, маънавий-маърифий ишлар ва кадрлар билан таъминлаш каби йўналишларда 2024-2025 йилларда ихтисослашган тузилмалар ташкил этилди. Шунингдек, ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш ҳам

ТОШКЕНТ КИМЁ-ТЕХНОЛОГИЯ ИНСТИТУТИ ЖАМОАСИ

**Ватанимиз мустақиллигининг 35 йиллиги билан барча юрtdошларимизни
самимий қутлайди.**

**Ота-боболаримиз орзу қилган дориломон кунларни кўриш, унинг бебаҳо
шукуҳидан баҳраманд бўлиш сизу бизларга насиб қилганидан ҳар қанча
фахрлансак арзийди.**

Яратганга шукурки, халқимиз ҳаёти фаровон, дастурхони тўкин.

Шундай экан, бу нурафшон кунларнинг қадрига етайлик!

Жонажон Ўзбекистонимиз янада яшнаб, тараққий топаверсин!

Истиқлолимиз абадий бўлсин!

ТАЛҚИН

ДАРЁ ВА ВАТАН ШОИР НИГОҲИДА

ёхуд Шодмонқул САЛОМнинг “Сирдарё бўйида” номли шеърига шарҳ

Ҳар бир халқнинг тарихи унинг дарёлари, тоғлари ва муқаддас замини билан чамбарчас боғлиқ. Ўзбек халқи учун Сирдарё ана шундай буюк табиат неъматларидан бири, ҳаёт ва тараққиёт манбаи ҳисобланади. Шодмонқул Саломнинг “Сирдарё бўйида” шеърида ана шу улуғ дарёнинг нафақат табиий қиёфаси, балки халқ тақдири, миллий хотира ва Ватанга муҳаббат тимсоли бадий тилда акс этган. Шеърнинг дастлабки мисралариданоқ муаллиф Сирдарёни оддий сув оқими сифатида эмас, балки инсонга руҳий озуқа берувчи, ижодга илҳом бағишловчи муқаддас маскан сифатида тасвирлайди. “Сувсаб келган шоирни қондиргувчи шеърдарё” деган ифода орқали дарёнинг маънавий қудрати очиб берилади. Бу ерда дарё сув эмас, балки шеър, илҳом ва маърифат манбаи сифатида гавдаланади.

Асарда Сирдарёнинг икки қирғоғига туриб қаралганида турлича манзара кўриниши ҳам чуқур рамзий маъно касб этади. Бир томондан у “юртни боққан ул”, иккинчи томондан эса “изиллаган қул”га ўхшатилади. Бу ташбеҳлар дарёнинг халқ хизматидаги меҳнатини, унинг қанча машаққат ва синов-

ларни бошидан кечирганини аңглатади. Дарё асрлар давомида миллионлаб инсонларни сув билан таъминлади, далаларни яшнатди, шаҳарлар барпо этилишига замин яратди.

Шоир Сирдарёни “она дарё”, “ордарё”, “бободарё”, “пирдарё” каби юксак сифатлар билан атаб, уни халқнинг маънавий мероси даражасига кўтаради. Бу сўзлар орқали дарёнинг инсон ҳаётидаги ўрни фақат иқтисодий ёки табиий аҳамият билан чекланмаслиги, балки миллий қадрият сифатида эъзозланиши лозимлиги таъкидланади.

Мазкур шеърда тарихий хоти-

рага ҳам катта ўрин берилган. Қадимги Жайхун ва Сайхун номларининг тилга олиниши халқнинг буюк цивилизацияси, бой тарихи ва аждодлар меросини ёдга солади. Шунингдек, Широқ образининг келтирилиши Ватан озодлиги йўлида жонини фидо қилган аждодлар жасоратига эҳтиром рамзи ҳисобланади.

Шеърнинг энг таъсирчан жиҳатларидан бири — дарёни инсондек жонлантиришдир. “Қокилингга қўл солсам, тойдай эркаланасан”, “Қошинга келмай қолсам, қиздай ўпкаланасан” каби мисраларда Сирдарё тирик мавжудотга айланади. Бу тас-

вирлар орқали инсон ва табиат ўртасидаги меҳр-оқибат, руҳий яқинлик ва ўзаро садоқат ғояси ифодаланган. Муаллиф инсон табиатни севса, табиат ҳам инсонга меҳр билан жавоб қайтаришини бадий тарзда кўрсатади.

Шоир Сирдарёнинг саховатини ҳам алоҳида таъкидлайди. У “олтин ташиб толмаган” дарё сифатида халққа ризқ, барака ва фаровонлик келтирувчи буюк неъматдир. Шу билан бирга, тарих давомида сув манбалари учун кечган курашларга ҳам ишора қилинади. Бу фикр бугунги кунда сув ресурсларини оқилона бошқариш, уларни муҳофаза қилиш ва ҳар

бир томчисини қадрлаш нақадар муҳим эканини яна бир бор эслатади.

Шеърнинг финали, айниқса, юксак фалсафий мазмунга эга. “Энди қонлар оқмасин, элинг билан бахтли бўл” деган эзгу тилак нафақат Сирдарёга, балки бутун юртга қаратилган чақириқдир. Бу сатрларда тинчлик, тотувлик, ҳам-жиҳатлик ва барқарор тараққиёт ғоялари мужассам. Шоир инсонларни уруш ва адоватдан воз кечиб, Ватан равнақи ва халқ фаровонлиги йўлида бирлашишга чорлайди.

“Сирдарё бўйида” шеъри табиат ҳақидаги оддий лирик асар эмас. У Ватанга муҳаббат, миллий ўзлик, тарихий хотира, тинчлик, меҳнат ва инсонпарварлик ғояларини ўзида мужассам этган маънавий ижод маҳсулидир. Бугунги кунда экологик муаммолар, сув танқислиги ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш масалалари тобора долзарблашётган бир пайтда ушбу шеърнинг тарбиявий ва ижтимоий аҳамияти янада ортади. Шодмонқул Салом Сирдарё тимсоли орқали ҳар бир инсонни Ватанни севишга, табиатни асрашга, тарихни қадрлашга ва тинчликни энг олий неъмат сифатида эъзозлашга даъват этади.

Имомқул НУРИНОВ,
Ўзбекистон Журналистлар
уюшмаси аъзоси.

Сирдарё
бўйида

Сирдарё-ю Сирдарё,
Ер устида бир дарё!
Сувсаб келган шоирни
Қондиргувчи шеърдарё!

Ўнг қирғоқдан қарасам,
Юртни боққан улдайсан.
Чап қирғоқдан қарасам,
Изиллаган қулдайсан!

Она дарё, ордарё,
Боқсам — кўзим тўлади.
Широқнинг тағидай
Оқиб кетгим келади.

Икки қатта ўғилдай,
Жайхун билан Сайхундир.
Лек Сайхун — оқува,
Бўйлари ҳам узундир.

Сирдарё-ю Сирдарё,
Улуғ элнинг ҳаёти.
Шу элга нажот бўлган
Худойжоннинг имоди.

Тўра Сулаймон доди,
Ҳалиманинг фарёди,
Дарёларнинг бахшиси,
Бахшларнинг ижоди.

Қокилингга қўл солсам,
Тойдай эркаланасан.
Қошинга келмай қолсам,
Қиздай ўпкаланасан.

Олтин ташиб толмаган
Сенинг нордай белларинг.
Ёллар бекор келмаган,
Саҳо бўлди қўлларинг.

Бободарё, пирдарё,
Босиб ўтдинг узун йўл.
Энди қонлар оқмасин,
Элинг билан бахтли бўл.
Элинг билан бахтли бўл.

Шодмонқул САЛОМ

ҚУТЛОВ

Agrobank

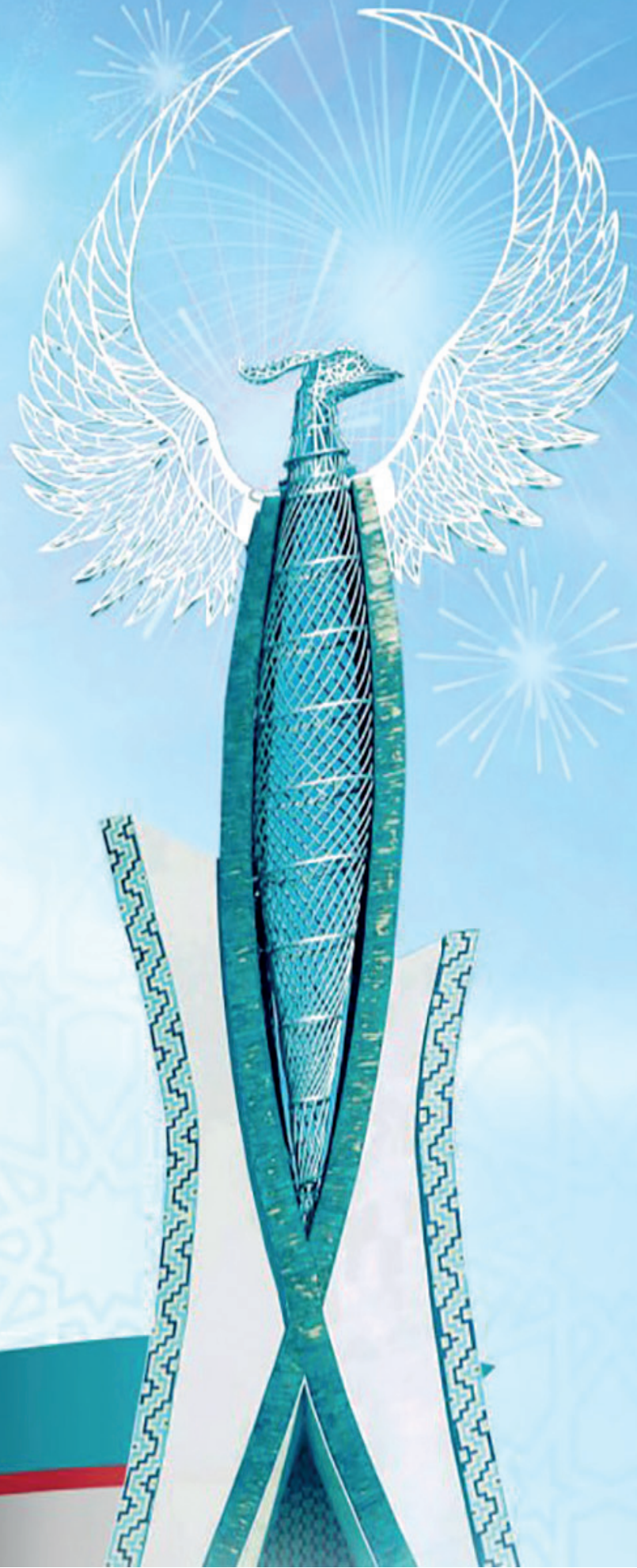
“Agrobank” ATB jamoasi

barcha vatandoshlarimizni O‘zbekiston Respublikasi

Mustaqilligining 35 yilligi

bilan samimiy muborakbod etadi.

Yurtimiz tinch, osmonimiz musaffo,
xalqimiz farovon, istiqlolimiz abadiy bo‘lsin!

Hurriyat

Муассис:
Ўзбекистон
Журналистлар
уюшмаси

Бош муҳаррир
Абдурасул ЖУМАҚУЛОВ

Газета 2007 йил 3 январда Ўзбекистон Республикаси
Матбуот ва ахборот агентлигида 0080 — рақам билан
руйхатга олинган.

Ҳажми 4 босма табоқ. Бичими — А-2.
Баҳоси келишилган нарҳда

Таҳририятга келган хатлар доимий
эътиборимизда.
Мақола ва хабарларда келтирилган
маълумотлар учун
муаллиф жавобгар.

Адади: 3554
Буюртма — Г-944

Топширилиш вақти — 21⁰⁰
Топширилди — 23⁰⁰

Телефон: (71) 244-32-68, 244-32-91
Тел-факс: (71) 244-32-80
Реклама ва маркетинг бўлими: (71) 244-32-70

Обуна индекси:
якка
обуначилар ва
ташқилотлар
учун — 233

Маъзиллмиз: 100011, Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 30-уй.
Elektron manzil: gazhurriyat@mail.ru; info@uzhurriyat.uz

Газета таҳририят компьютер марказида терилди
ва дизайнер Эркин Ёдгоров томонидан саҳифаланди.

Навбатчи: Йўлдош Маҳмудов. Мусаҳҳих: Зухра Ҳасанова.

“Шарқ” НМАК босмахонасида чоп этилди.
Босмахона манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-уй.